

Begroting 2023-2026

Inleiding

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
69	VVD	5 miljoen per jaar uitgeven aan nog te nemen besluiten. Zitten die in de meerjarenbegroting verwerkt?	3	Deze lasten zijn nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting, vanwege het feit dat de bestuurlijke besluitvorming nog wordt voorbereid. Pas als er bestuurlijke besluitvorming heeft plaatsgevonden, worden deze lasten verwerkt in de meerjarenbegroting.
136	CDA	'Bij de afwegingen en besluitvorming over deze begroting is het behulpzaam hier alvast enige indicatie van te hebben, het gaat om circa € 5 mln. per jaar'. Het college spreekt over enige indicatie, maar welke marges zijn er? Welk bedrag maximaal? Kan het bedrag fors hoger uitvallen dan de genoemde 5 mln. per jaar?	3	In de begroting is deze ruimte bedoeld voor plannen en besluiten gebaseerd op het college werk programma. Tevens is het mogelijk om af te wegen of hiermee oud beleid kan worden vervangen of toekomstige financiële effecten kunnen worden opgevangen. Dit vormt de variabele bandbreedte waardoor harde grenzen nu niet te stellen zijn.
224	PVDA	De kwijscheldingslasten worden niet meer meegerekend in de tarieven Afvalstoffenheffing en Rioolheffing. Waar worden de kwijscheldingslasten nu ondergebracht? Om welk bedrag gaat het naar verwachting?	3	De kwijscheldingslasten worden in dat geval gedekt uit de algemene middelen van de gemeente. Voor afvalstoffenheffing is € 909.000 en voor rioolheffing is € 215.000 geraamd voor kwijschelding.
225	PVDA	Waarom kan het tarief parkeervergunning 3e auto niet in 2023 worden ingevoerd? Waarom is organisatie ervan niet vanaf 1-1-2023 mogelijk?	3	Hiervoor was onvoldoende tijd beschikbaar tussen het bekendmaken van het collegeakkoord en de komende verlengingsperiode voor parkeervergunningen. Het invoeren van een ander tarief voor de 3e en volgende parkeervergunning vraagt om zowel technische aanpassingen, die niet voor november 2022 te realiseren en te testen zijn, als om een zeer zorgvuldig en uitgebreid communicatieproces.
135	CDA	Graag ontvangen we een uitgebreide toelichting op de stijging van personeelskosten jeugdzorg.	4	Dit komt door verschillende factoren. Zo vraagt de implementatie van verschillende projecten, waaronder Beter samenspel (preventieve Jeugdbescherming) en de organisatie van RIZO (Zorgmeldingen) extra inzet van het Jeugdteam. Tevens wordt geprobeerd om de extra inzet niet in te huren (extern), maar medewerkers in dienst te nemen om zo meer kwaliteit te behouden in het team. Daarnaast speelt de verzwaring van casuïstiek ook een rol.
48	VVD	Toekennen budget aan wonen om te voorkomen dat dit ten laste gaat van andere budgetten komt overeen met het principe transparant begroten. Niet duidelijk is evenwel hoeveel er van de andere budgetten afgaat als gevolg van deze reallocatie. Om welk bedrag gaat dat hier?	5	Dit gaat niet ten laste van andere budgetten, maar gaat om structurele bijkomende kosten die samenhangen met de groei van de stad en de groeiende vraag en noodzaak om in dat licht te sturen en reguleren op de woningmarkt. Het bedrag bedraagt € 30.000,-.
144	RB	Vanwege de groei van de stad en een kwaliteitsimpuls voor de serviceverlening aan de inwoners, is bij het team Maatschappelijke Ondersteuning & Jeugd een structurele capaciteitsuitbreiding noodzakelijk. Hoe draagt het Rijk bij aan deze groei?	5	Bij groei van de aantal inwoners wordt ook de algemene uitkeringen van het Rijk hoger. Verder is in de meicirculaire van 2022 voor (de ontwikkeling van) het Sociaal Wijkteam €175.000 vrijgespeeld.
226	PVDA	Waar hebben de bijkomende advieskosten Pasgeld-West en Oost betrekking op?	5	Dit betreft de onderzoeks- en voorbereidingskosten (o.a. ecologische structuur en verbindingzones, natuurontwikkeling, stedenbouw) om de ambities voor de groenblauwe hoofdstructuur te kunnen vertalen naar een uitvoeringsplan.
227	PVDA	Waarom zijn de bijkomende advieskosten tbv regulering woningmarkt structureel? Graag een toelichting	5	Het gaat hierbij om structurele bijkomende kosten die samenhangen met de groei van de stad en de groeiende vraag en noodzaak om in dat licht te sturen en reguleren op de woningmarkt. Meer en meer gaat het daarbij om specifieke vraagstukken, waarbij (extern) advies noodzakelijk is.
49	VVD	Kan het bedrag van honderdvijftigduizend euro worden uitgesplitst naar de drie genoemde opgaven?	6	De nadere uitwerking van de benodigde capaciteit naar onderwerp zal worden gedaan nadat het benodigde budget is vastgesteld.
55	VVD	Op welke termijn denkt het college invulling te geven aan de 3 fte senior medewerkers OOV, en heeft het college ook alternatieven voor de invulling zoals inhuur/interne invulling?	6	In 2022 heeft voortdurend werving plaatsgevonden. De verwachting is dat we nu 2 FTE's ingevuld krijgen, maar de arbeidsmarkt krapte blijft lastig. In 2022 heeft ook (1 FTE) inhuur plaatsgevonden.
68	VVD	Hoeveel externe inhuur wordt er bespaard met extra structureel 6,5 fte voor communicatie?	6	Per saldo gaat het om 5,7 fte inhuur dat plaatsmaakt voor 6,5 fte aan vaste medewerkers. Hierdoor krijgt het team Communicatie en Participatie meer slagkracht tegen lagere kosten.

88	D66	Verminderde opbrengst i.v.m. verwerking leges Omgevingswet en WKB. Volgens de uitleg over de impact van de wet zijn er leges die omhoog en naar beneden gaan, en zit hier veel beleidsvrijheid bij gemeenten, zowel i.v.m. de hoogte als i.v.m. het soort vergunningen. In Rijswijk zijn veel bouwontwikkelingen die ook tot veel vergunningaanvragen leiden. Ook kan er gebruik worden gemaakt van de (nieuwe) mogelijkheid tot kostenverhaal. Hoe is dit opgenomen? Waarom is er minder opbrengst voorzien, nu dit afhangt van door de gemeente te maken eigen keuzes? Wat is het financieel effect van inwerkingtreding een half jaar later?	6	Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet (Ow) en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) zullen gemeenten niet meer de bouwtechnische toetsing uitvoeren op bouwontwikkelingen, waardoor er minder lasten zijn te verhalen via de Leges. En de opbrengsten uit bouwleges dus afnemen. Het kostenverhaal vindt plaats middels anterieure overeenkomsten en is daarmee niet 'zichtbaar' in deze opbrengsten leges. Met de opbrengsten uit deze anterieure overeenkomsten worden ambtelijke kosten voor (gebieds)ontwikkelingen afgedekt. Het uitstel van de inwerkingtreding van de Ow en de Wkb heeft tot gevolg dat de kostendekkendheid van de leges opnieuw moet worden berekend. In januari of februari 2023 wordt een voorstel aan de raad gedaan voor de hoogte van de betreffende tarieven. Eventuele financiële consequenties zullen dan ook worden meegenomen en worden verwerkt in de 1e halfjaarrapportage 2023.
89	D66	Wat doet/is de nieuwe HRM applicatie, wat wordt hierdoor beter/anders?	6	Het gaat om een nieuw personeelsinformatie systeem waarmee gegevens over personeel worden beheerd (alle NAW gegevens, contracten, mutaties op contracten, salarisbetalingen, verzuim, etc). Het vorige systeem was verouderd en werd niet meer ondersteund door de leverancier. In het nieuwe systeem worden meer processen toegevoegd en worden de processen meer geautomatiseerd (dat moet wel allemaal worden ingericht en dat gaat gefaseerd).De nieuwe applicatie zorgt voor meer transparantie en efficiency voor de gebruikers. Tegelijkertijd is de verandering voor alle gebruikers (personeels- & salarisadministratie / HRM, managers en medewerkers) groot en moet er -nog- veel worden ingericht om de efficiency ook te kunnen bereiken.
145	RB	Uit hoeveel fte bestaat het team Communicatie en participatie nu? Hoeveel fte is in 2022 uitbesteedt aan externe inhuur op communicatie en participatie? Hoe heeft u bepaald dat 6,5 fte extra personeel benodigd is?	6	De totale formatie van het Team Communicatie en Participatie was de afgelopen jaren 14,3 fte. Ongeveer de helft van deze formatie gaat om communicatiefuncties. De andere helft heeft betrekking op de disciplines Participatie, Gebiedsregie en Kabinet. Vanwege een forse toename van werkzaamheden op alle disciplines van het team is de afgelopen jaren steeds meer noodzaak ontstaan om extra capaciteit in te huren. In 2022 ging het om 5,7 fte aan externe inhuur. Vanuit onze wens om externe inhuur terug te dringen hebben wij gekozen om deze inhuur om te zetten in structurele capaciteit. Dit komt overeen met 6.5 fte aan vaste arbeidsplaatsen. De totale formatie van het team bedraagt hiermee 20,8 fte.
146	RB	In de begroting staat geschreven dat met de invoering van de Omgevingswet ook de legesverordening is aangepast. De omgevingswet wordt echter uitgesteld tot in ieder geval juli 2023. Daarbij is niet met zekerheid gezegd dat dit dan ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Is de aanpassing van de legesverordening dan niet prematuur?	6	Bij het opstellen van de begroting en de Legesverordening zijn we uitgegaan van de toen bekende besluitvorming dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking zou treden. Inmiddels is bekend gemaakt dat de invoering is uitgesteld tot 1 juli 2023. Nu de Omgevingswet niet op 1 januari 2023 in werking treedt, blijft de huidige legesverordening voor Titel 2 geldig. In januari of februari 2023 wordt een voorstel aan de raad gedaan voor de hoogte van de betreffende tarieven, omdat de kostendekkendheid opnieuw moet worden berekend. Eventuele financiële consequenties zullen dan ook worden meegenomen en worden verwerkt in de 1e halfjaarrapportage 2023.
133	CDA	Is het mogelijk om een overzicht aan te leveren met alle beleidspunten en plannen voor ouderen? Nu erg versnipperd in de begroting.Graag ontvangen we inzicht in hoeveel het college in 2023 en in volgende jaren zal besteden aan voorzieningen voor ouderen. Wat zijn de extra uitgaven ten opzicht van 2022?		Onze voorzieningen (bijvoorbeeld vanuit de Wmo en Welzijn) zijn voor al onze inwoners die dat nodig hebben en daarvoor in aanmerking komen. Zoals aangegeven in de beantwoording van de Artikel 44 vragen van het CDA en G&R over financieel kwetsbare ouderen (VR 22 021), onderzoeken we de mogelijkheid naar een proactief integraal beleid gericht op (kwetsbare) ouderen.
138	CDA	Waarom staat er niets over vergrijzing en bijpassend beleid in de begroting?		We houden in onze beleidsplannen rekening met ontwikkelingen zoals vergrijzing, bijvoorbeeld in de woon/zorg visie en bijbehorend uitvoeringsplan. Zie hierover ook de beantwoording op vraag 150. Zoals aangegeven in de beantwoording van de Artikel 44 vragen van het CDA en G&R over financieel kwetsbare ouderen (VR 22 021), onderzoeken we de mogelijkheid naar een proactief integraal beleid gericht op (kwetsbare) ouderen.

Programma Algemeen Bestuur en Organisatie

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
108	BVR	Doelstelling: Ondernemers, die het momenteel al moeilijk hebben, klagen vaak over het laat, of niet reageren op vragen die zij hebben gesteld. Vaak inhoudelijk niets. Het bedrijfsleven heeft het moeilijk en heeft baat bij een snelle, efficiënte beantwoording van voorgelegde vragen. Is het College bereid dit met voortvarendheid aan te pakken door o.a. per omgaand ontvangstbevestiging te sturen, naam van contactpersoon bij de gemeente en een bindende termijn aan te geven wanneer een inhoudelijke reactie/beantwoording volgt?	12	Vragen vanuit ondernemers komen via diverse kanalen binnen. Vragen die via de e-mail bij het bedrijfscontactpunt binnen komen, worden standaard beantwoord met een ontvangstbevestiging. Vervolgens worden deze vragen op een zo kort mogelijk termijn beantwoord. Eenvoudige vragen worden binnen maximaal 3 werkdagen afgehandeld. Vergt de beantwoording meer tijd, door dat meerdere afdelingen zijn betrokken, dan ontvangt de vragensteller een tussenbericht en wordt er maximaal binnen 2 weken een definitief antwoord verstrekt. Telefonisch contact wordt direct afgehandeld of na het inspreken van een voicemailbericht wordt er binnen maximaal 2 dagen teruggebeld.

147	RB	Is er al een agenda 2023 opgesteld voor de wijkwethouders om werkbezoeken in hun wijken af te leggen? Zo ja, kunt u die agenda met de Raad delen?	12	Aan deze agenda wordt gewerkt. Zodra de agenda af is, zal deze met u gedeeld worden.
10	GL	Over platform Samen.Rijswijk.nl staat "Sinds de lancering van het platform hebben bijna 1.000 deelnemers zich geregistreerd." Kan er toegelicht worden aan welke concrete onderwerpen deze 1000 mensen hebben meegedacht en wat het resultaat daarvan was?	13	Deelnemers hebben over veel verschillende onderwerpen meegedacht of meegedaan. Zo zijn er meerdere projecten gestart over de herinrichting van straten, zoals de Geestbrugweg en de Steenlaan. De input die deelnemers leveren wordt verwerkt in de schetsontwerpen. Ook de inrichting van speeltuinen of wijkontmoetingsplaatsen loopt via het platform, bijvoorbeeld in het geval van de speellek naast de Krajicek Playground in RijswijkBuiten en de wijkontmoetingsplaats in Hof van Sion. Kinderen en inwoners kunnen dan zelf een speeltuin ontwerpen of ideeën aanleveren in een interactieve kaart. Tot slot zijn er meerdere vragenlijsten via het platform verspreid, onder andere over de milieuzones, de nieuwe gemeentewebsite en de Landgoederezone. De resultaten van de vragenlijsten worden teruggekoppeld aan de deelnemers, net als wat er met de resultaten gebeurt. Dit is allemaal terug te vinden op het platform.
50	VVD	Vervangt Samen.Rijswijk.nl direct het loket Stadskracht of bestaat het enige tijd naast elkaar?	13	Beide bestaan momenteel naast elkaar. Samen.Rijswijk is een interactief, online platform voor participatietrajecten die vanuit de gemeente worden gestart. Deelnemers kunnen via deze website meeweten, meedenken, meedoen en meebeslissen over uiteenlopende onderwerpen. Loket Stadskracht is een onderdeel van de gemeentelijke website waarop inwoners subsidie kunnen aanvragen voor een initiatief of wijkfeest (respectievelijk via de idee-check of het wijkfeestbudget). Het is wel de ambitie om binnenkort op het platform Samen.Rijswijk een loket te integreren waarop inwoners initiatieven kunnen indienen. Hierover ontvangt de raad te zijner tijd een voorstel. Dit zgn. initiatievenloket zou dan uiteindelijk Loket Stadskracht vervangen.
71	VVD	Participatie gebeurt vaak met een kleine groep usual suspects.Hoe gaat de gemeente dat doorbreken?	13	Aan participatietrajecten van bijvoorbeeld de herinrichting van de Van Dijklaan & Van Ostadelaan, de herinrichting van de Lindelaan en het ontwerpen van de wijkontmoetingsplaats Hof van Sion, hebben grote groepen mensen deelgenomen en hebben we veel nieuwe gezichten gezien. Dit ook omdat gemeente Rijswijk koploper is geweest in het aanbieden van hybride participatiemogelijkheden, en wij naar de inwoners toe gaan (bijv. in wijkcentra) in plaats van hen te vragen naar het stadhuis te komen. Uiteraard blijft het wel belangrijk om participatie zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk te maken voor iedere inwoner, ondernemer en andere belanghebbende. Zo bieden we iedereen de kans om mee te doen. Daarom blijven we een combinatie van online en offline participatie (en communicatie) inzetten. Als digitaal middel is er het platform Samen.Rijswijk, waarop alle deelnemers kunnen meeweten, meedenken, meedoen en meebeslissen over gemeentelijke plannen en projecten. Dat wordt gecombineerd met bijvoorbeeld fysieke (inloop)bijeenkomsten, telefonisch spreekuur en/of het mogelijk maken van het inzien van en reageren op ontwerpen of documenten in het stadhuis. Ook de communicatie richting de stad over participatie moet laagdrempelig en toegankelijk, daarom heeft de gemeente de Direct Duidelijk deal getekend in 2022. Alle communicatie naar de stad moet daarom plaatsvinden op B1 niveau.
90	D66	Het is bekend dat de participatie niet altijd duidelijk en goed verloopt, er wordt geëxperimenteerd en geoefend. Hoezo staat hier dat er voortaan we dan altijd de juiste mix is, hoe wordt dit bepaald of gemeten en waar is dit terug te vinden?	13	Voorafgaand aan elk participatietraject wordt de doelgroep bepaald. Vervolgens wordt de mix van communicatiemiddelen (digitaal en fysiek, zie antwoord op vraag 71) en participatiecategorieën (meeweten, meedenken, meedoen en meebeslissen) opgesteld op hoe we die doelgroep het beste kunnen bereiken.
148	RB	Is het college van mening dat de voorliggende begroting ook in duidelijke taal is geschreven en daarmee eenvoudig leesbaar is voor onze inwoner?	13	Vlak voor de zomervakantie hebben wij de 'Direct Duidelijk Deal' ondertekend, met daarbij de belofte dat we onze teksten verbeteren. Dat kost tijd en gaat in stappen. Inmiddels zijn we gestart met schrijftrainingen voor medewerkers, verbeteren van onze standaardbrieven en een actualisatie van de gemeentelijke schrijfwijzer. Daarnaast hebben we een meeleesgroep van inwoners opgericht om onze teksten te controleren op begrijpelijkheid. Zodra we een goede basis hebben kunnen we ook andere teksten zoals de begroting aanpakken. Om te zorgen dat we ook nu al meer aandacht hebben voor duidelijke taal in relatie tot de begroting, hebben we naast de jaarlijkse begroting in één oogopslag ook een filmpje geplaatst op onze website en social media.

228	PVDA	Wat zijn de leerpunten uit het huidige loket Stadskracht, dat blijkbaar niet voldoende wervend dan wel laagdrempelig is om bewonersinitiatieven te faciliteren?
51	VVD	We missen de afhandeling van vragen en verzoeken aan de balie, zonder afspraak, in het uitvoeringsplan DNA. Krijgt dat genoeg aandacht?
91	D66	Wat zijn de termijnen van de uitvoeringsplannen publieke dienstverlening?
92	D66	Wat wordt er bedoeld met de zin 'team kunnen zich bij verbetertrajecten van hun in- en externe gerichte processen laten ondersteunen door collega proces-innovators? De zin ervoor en de paragraaf lijkt te suggereren dat dit om meldingen of systemen gaat, dat lijkt niet juist. Gaat dit om het functioneren van het team en het zelf kunnen begeleiden van mede-collega's met teamwerk?
131	CDA	Meldingen openbare ruimte: hoe ervaren inwoners het proces van melden en afhandelen? Welke termijnen zijn er voor afhandeling van meldingen en worden deze gehaald?
149	RB	Om tot een efficiënte gemeente te komen wordt meer en meer ingezet op digitalisering. Hoe gaat het College zorgdragen dat ouderen, laaggeletterden en digibeten ook geïnformeerd en aangesloten blijven?
11	GL	"Het inkopen van producten die gemaakt zijn van hergebruikte en duurzame grondstoffen en materialen. Als we dan tot de aanschaf van een nieuw product over gaan, kiezen we bij voorkeur producten die gemaakt zijn van zo min mogelijk grondstoffen en vervolgens ook goed demonteerbaar en herbruikbaar zijn." Wat zijn de ambities op dit gebied? Houdt de gemeente de resultaten bij? Is er over bv. een jaar inzichtelijk wat er bespaard is aan grondstoffen en CO2?
52	VVD	Hoeveel dagen worden de medewerkers van de gemeente geacht minimaal op kantoor te zijn per week? Welke afspraken zijn hierover gemaakt?

13	Uit de quick scan Lokale Democratie en uit de evaluatie van het participatiebeleid blijkt dat inwoners behoefte hebben aan een duidelijker loket of aanspreekpunt voor initiatiefnemers, met inzichtelijke regels en procedures. Momenteel worden de aanvraagformulieren van Loket Stadskracht voor initiatieven en wijkfeesten als lastig ervaren. Hoewel de formulieren inmiddels verbeterd zijn, kan het indienen van initiatieven nog makkelijker, bijvoorbeeld via een zgn. initiatievenloket op het participatieplatform Samen.Rijswijk. Een dergelijk openbaar loket maakt bovendien het proces en de spelregels inzichtelijker voor initiatiefnemers. Totdat dit loket er is (waarover de raad te zijner tijd een voorstel ontvangt), maken we Loket Stadskracht zo gebruiksvriendelijk mogelijk. De aanvraagformulieren zijn ingekort en uit te printen en per post in te dienen, de begeleidende tekst op de website is ingekort en inwoners worden waar nodig geholpen bij hun aanvragen.
14	Open inloop is, naast het werken op afspraak, reguliere dienstverlening. Krijgt voldoende aandacht. Goede dienstverlening aan de burgers vinden wij belangrijk.
14	De uitvoeringsplannen, inclusief de termijnen, zullen op korte termijn ingebracht worden bij de Raad
15	Voor de verbetering van werkprocessen kunnen vakteams hulp krijgen van collega's die getraind zijn in procesoptimalisatie. Deze collega's doen dat naast hun hoofdfunctie.
15	We bieden 2 applicaties aan waarbij de bewoners meldingen kunnen doen. We krijgen hier geen klachten over. Wel is de applicatie verouderd en kijken we naar vervanging voor verdere innovatie. Hierbij zullen we inwoners betrekken dmv een klantreis. Er staat 5 werkdagen voor de afhandeling van meldingen. Voor meldingen lantaarnpalen staat 10 werkdagen.
15	Er wordt altijd maatwerk geleverd door het KCC waar nodig voor mensen die minder digitaal vaardig zijn of andere beperkingen heeft. Voorbeelden hiervan zijn: individuele begeleiding bij een afspraak, voldoen aan de wettelijke eisen tav toegankelijkheid voor de nieuwe website, digitale ondersteuning in de bibliotheek, braille schrift voor slechtzienden etc.
16	Bij de aanschaf van een nieuw product wordt door de vakafdeling de afweging gemaakt hoe circulariteit ingezet kan worden. Dit kan zijn door het gebruik van zo min mogelijk grondstoffen en/of goed demonteerbaar en herbruikbaar materiaal. Binnen de gemeente wordt circulariteit op dit moment niet gemonitord; dit is niet centraal belegd. De toepassing van duurzaamheid en circulariteit wordt gestimuleerd door middel van het gemeentelijk inkoopbeleid en de verplichte intakeformulieren voor inkopen vanaf € 20.000,- welke door de vakafdelingen vooraf worden ingevuld.
16	We hebben geen algemene vaste afspraak over hoeveel dagen medewerkers minimaal op kantoor moeten zijn. Het uitgangspunt voor Hybride werken in Rijswijk is dat de activiteit van het werk bepaalt waar het werk moet plaatsvinden. We maken hierover op organisatie- en op teamniveau afspraken.

Programma Openbare Orde en Veiligheid

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
1	G&R	Zoals te lezen valt wordt er goed geïnvesteerd in (jeugd) preventie, ook wordt er consequent doorverwezen naar HALT om o.a. het aantal diefstallen onder de jeugd terug te dringen. Echter, heeft onze fractie de laatste tijd signalen ontvangen dat er veelvuldig Snus (en overige drugs) gebruikt wordt, met name door de jeugd op scholen en omgeving. Ook wordt er gehandeld in drugs in de buurt van deze scholen. Hebben deze signalen u ook bereikt? welke acties/maatregelen heeft u hiervoor getroffen? Is de politie/maatschappelijk werk hiervan op de hoogte?	19	Politie is bekend met benoemde signalen over het gebruik van Snus (nicotinezakjes die onder de bovenlip geplaatst worden) op scholen en houdt, ook wat drugsgebruik betreft, een vinger aan de pols. Ook worden op scholen kluiscontroles gehouden. Vanuit diverse terreinen (veiligheid, sociaal en jeugd) én samenwerkingspartners zoals politie, jongerenwerk, scholen en buurtpreventie komen signalen samen over leefbaarheid en veiligheid in de gemeente. Waar nodig, kunnen deze signalen vertaald worden naar passende acties op het terrein van aanpak, voorlichting, repressie en/of vervolging.
2	G&R	Naast het genoemde, welke dwarsverbanden zijn er nog meer ontstaan tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein?	19	Andere dwarsverbanden zijn er bijvoorbeeld bij personen, zowel jeugd als volwassenen, met Complexe multiproblematiek (problemen op verschillende leefgebieden als schulden, criminaliteit, huisvesting en psychische problematiek). Daarnaast borgen we middels de rol van de coördinatoren Zorg & Veiligheid de domein-overstijgende samenwerking voor casussen op het snijvlak van Zorg & Veiligheid.

84	D66	De eenheden Indicatoren Openbare orde en Veiligheid onder de Tabel zijn opgegeven als geregistreerde aantallen/100.000 inwoners, moet dat niet zijn geregistreerde aantallen/1.000 inwoners?	19	Nee de indicatoren kloppen. Wij zetten de aantallen om naar de Rijswijkse situatie tbv de continuïteit van de indicatoren die vermeld staan. Dit omdat de aantallen de afgelopen jaren op de site 'waarstaatjegemeente' zijn gewijzigd. De aantallen waren eerst op 100000 inwoners en nu wordt 10.000 gehanteerd. Voor ons zou dat betekenen dat de indicator bij bijvoorbeeld winkeldiefstal 29 wordt ipv de huidige 2,9.
109	BVR	Indicatoren: Zijn deze voor 2023 niet te optimistisch opgegeven? De effecten van een eventuele recessie als gevolg van hoge inflatie en te verwachten armoede is nog niet meegenomen.	19	Ondanks de recessie en te verwachten armoede streven wij er naar om de cijfers te doen dalen. Desondank realiseren wij ons dat op een gegeven moment de cijfers ook niet verder kunnen zakken doordat, gelet op de aanwezige capaciteit bij de politie en gemeente, dit ook niet kan. Daarnaast blijven er broepschriminelen die hun leven niet willen verbeteren of onstaat er een nieuwe 'baldadige' jeugd die vernielingen pleegt. Criminaliteit is van alle tijden en zal ook wel blijven bestaan.
139	CDA	Hoe worden de komende jaren de buurtpreventieteams beter gefaciliteerd?	19	In overleg met de coördinatoren van de buurtpreventieteams wordt gekeken naar waar de behoeften en wensen liggen.
150	RB	Is het College het met Rijswijk Belang eens dat inzetten op steeds langer thuis wonen voor ouderen niet alleen maar voordelen heeft? Is het College bereid te onderzoeken of er toekomstige mogelijkheden zijn om voor de ouderen, waarbij dat noodzakelijk en wenselijk is, een woonzorgconcept zoals een voormalig bejaardentehuis te gaan realiseren in Rijswijk?	19	De woonzorgopgave voor senioren is opgenomen in de woonzorgvisie 2021-2030 'Als wonen een zorg is' die in oktober 2021 unaniem door de gemeenteraad is vastgesteld. In de visie is opgenomen dat we streven naar een gevarieerd aanbod, dat aansluit bij de woonvoorkeuren van de (toekomstige) Rijswijkse ouderen. Dit is ook uitgewerkt in de uitvoeringsagenda Wonen en Zorg die start in 2023 tot en met 2025. In het vierde kwartaal 2022 wordt gestart met het onderzoek naar de woonwensen van senioren in Rijswijk. Geclusterde woonvormen kunnen onderdeel zijn van de oplossing van deze woonzorgopgave voor senioren. De raad wordt middels een Raadsinformatiebrief geïnformeerd over de uitvoeringsagenda Wonen en Zorg.
229	PVDA	Bij Zorg en Veiligheid missen we het terugdringen van meldingen huiselijk geweld. Hier is meerdere keren aandacht voor gevraagd en beleid in toegezegd. Waarom wordt dit thema niet expliciet genoemd?	19	Niet alle thema's die vallen onder Openbare Orde en Veiligheid zijn opgenomen in begrotingstekst. Deze, waaronder ook Huiselijk Geweld - zijn opgenomen in de Veiligheidsagenda 2022-2025.
72	VVD	Geen BIBOB bij vastgoed. Hoe verhoudt zich dat tot ontwikkelaars die actief zijn in Rijswijk en ook worden genoemd in het dossier De Mos van het OM?	20	Op het moment bedienen we ons van een lichte BIBOB toets. Indien daar aanleiding voor is wordt daar een verdiepend vervolg aan gegeven.
141	CDA	Op welke wijze wil het college meer inwoners betrekken bij het bestrijden van ondermijning?	20	We willen inzetten op (preventieve) communicatie en voorlichting bij inwoners. Dat doen we door met buurtpreventieteams en woningscorporaties samen te werken, via bewustwordingscampagnes met gemeentelijke media aandacht vragen voor diverse ondermijningsonderwerpen, inwoners aansporen om verdachte situaties te melden en om bewustwordingstrainingen te organiseren.
151	RB	Waarom is er nog steeds geen BIBOB coördinator aangetrokken?	20	Dit is het gevolg van een lastige arbeidsmarkt. Per 1 november start een kwartiermaker BIBOB.
4	G&R	Onze fractie is blij te vernemen dat er extra boa's worden aangetrokken. Ook blij te lezen dat ons punt inzake Bodycams als vaste uitrusting voor de handhavers wordt ingevoerd. Wordt er naast repressief optreden, zoals in de begroting genoemd, ook geïnvesteerd in preventie? Hoe geeft u hier invulling aan?	21	De extra boa's leveren meer zichtbaarheid op straat op. Hiermee hopen we preventief (ook op de hotspots) mogelijke overlast te voorkomen. Daarnaast zetten we meer in op informatievoorziening via onze sociale media kanalen als twitter en Instagram. Dit creëert bewustwording en neemt meer onwetendheid m.b.t. onze taakuitvoering weg. We volgen actief de social media wat er leeft (overlastsituaties) en/of gebruiken de informatie in het kader van leefbaarheid en veiligheid. We gaan boa's met taakaccent ondermijning inzetten met als insteek meer aandacht voor de (preventieve) aanpak van ondermijning. Ook de bodycam's zijn in grotere mate preventief. Het zorgt ervoor dat we veilig ons werk kunnen doen en het mogelijke daders o.a. afschrikt tot gebruik van agressie. Tot slot investeren we in kennisdeling en een goede samenwerking met onze (keten)partners. Hierdoor kunnen we sneller en adequater inspelen op situaties waar onze inzet voor wordt gevraagd.

Programma Verkeer en Vervoer

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
110	BVR	Verkeer en vervoer. De Raad moet nog een besluit nemen over het laadpalenbeleid. Vanwege de z.g. laadpalenklevers, wordt de roep steeds groter om laadpalen eilandjes op diverse bereikbare plaatsen aan te leggen. Is het niet handig om, in afwachting van het beleid de aantallen als p.m. post op te nemen? Naar verwachting zal het aantal schone auto's op waterstof een belangrijke rol gaan spelen. Shell start met de bouw van een grote waterstof fabriek. Kan het College aangeven of ook hier de gemeente gaat anticiperen?	23	Het laadpalenbeleid is in ontwikkeling. Inzet is om het beleid in het vierde kwartaal van dit jaar aan het college aan te bieden. Daarin wordt onder andere ook aandacht besteed aan de plaatsingsstrategie. Op dit moment is het landelijk beleid om in te zetten op elektrisch rijden. De voorspellingen en verwachtingen over personenauto's op waterstof lopen nog sterk uiteen en geven op dit moment nog geen aanleiding de prognoses voor benodigde laadpalen bij te stellen.

111	BVR	Verkeer en Vervoer; Rijswijk heeft nog steeds last van het hinderlijk dumpen van leenscooters en elektrische fietsen. Ik mis plannen om naast bushaltes e.d. op kosten van de verhuurbedrijven opstelplaatsen in te richten waar deze ordentelijk kunnen worden geplaatst, zoals bijvoorbeeld het Zwarte Pad op Scheveningen.	23	Zoals in de raadsvergadering van december 2021 is afgesproken, wordt er nu beleid over deelmobiliteit (waaronder deelfietsen en -scooters) uitgewerkt. Onderdeel hiervan is het voorkómen van overlast van deelfietsen en -scooters. Bedoeling is dat dit beleid eind van dit jaar gereed is en volgend jaar kan worden uitgewerkt in de benodigde regulering. We volgen de ontwikkelingen in het station-based deelmobiliteit.
152	RB	Is de opschaling van 80 naar 140 openbare E-laadpalen voldoende om te voldoen aan de vraag/behoefte? Heeft het College zicht op het aantal elektrische auto's in Rijswijk? Wie bepaalt waar de openbare E-laadpalen geplaatst worden? En op welke wijze wordt dit met alle belanghebbenden/owonenden afgestemd?	23	Nee, het aantal van 140 laadpalen zal uiteindelijk niet voldoende zijn. De prognoses vanuit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur geven aan dat het aantal benodigde laadpalen in 2030 tussen 2500 en 4400 ligt om aan de groeiende vraag te kunnen voldoen. Op dit moment worden er op basis van aanvragen door Equans (voorheen Engie) laadpalen geplaatst. Alle aanvragen worden beoordeeld, goedgekeurde aanvragen worden geplaatst. Een deel is reeds geplaatst, een deel wacht nog op levering en plaatsing. Er is geen harde bovengrens aan het aantal te plaatsen laadpalen. Het gebruik van laadpalen en ontwikkeling van autobezit wordt gemonitord. Bij het autobezit wordt het aantal volledig elektrische en hybride voertuigen geregistreerd bij natuurlijke personen (particulieren) in Rijswijk. Equans behandelt de aanvraag en doet op basis van de aanvraag een locatievoorstel, de gemeente controleert en keurt een aanvraag goed of komt met een alternatief voorstel. Voor plaatsing van een laadpaal wordt de plaatsing van het bijbehorende verkeersbord met een verkeersbesluit bekend gemaakt.
53	VVD	Jan Thijssenweg is Den Haag. Welke rol speelt Rijswijk hierin en waarom?	24	Een gedeelte van de Jan Thijssenweg ligt op Rijswijks grondgebied. Er wordt nu een project voorbereid dat de verbetering van de verkeersveiligheid en oversteekbaarheid voor fietsers en voetgangers van de kruising Jan Thijssenweg, Laan van Beens en Delftweg betreft. Hierin wordt meegenomen: het laatste stuk fietsstraat op de Delftweg en het asfalteren van het fietspad langs de Jan Thijssenweg (aansluitend op het asfalteren van het Haagse deel door gemeente Den Haag).
54	VVD	Wanneer start het onderzoek mbt Van Rijnweg en wanneer zien we de resultaten?	24	Het onderzoek is bezig. De resultaten worden z.s.m. gedeeld met een RIB, waarna een verkeersbesluit genomen wordt. Daarin wegen we mee dat we rond de Van Rijnweg, voor de leefbaarheid en verkeersveiligheid, het risico willen beperken op sluipverkeer als gevolg van omleidingen rond Warmtelinq en andere regionale omleidingen. Dit betekent dat we snel willen handelen.
103	D66	Het doel is om fietsen in en door Rijswijk aantrekkelijker en comfortabeler te maken, zodat de benodigde transitie naar een groter aandeel van het gebruik van de fiets in het dagelijks verkeer bevorderd kan worden". Wordt met comfortabeler ook veiliger bedoeld?	24	Ja zeker. Bij het verbeteren van het fietsnetwerk wordt, naast verbeteren van comfort en doorstroming, gelet op het verbeteren van zowel verkeersveiligheid als sociale veiligheid op fietsroutes. Er wordt rekening gehouden met de richtlijnen van CROW: samenhang, directheid, veiligheid, comfort en aantrekkelijkheid.
104	D66	N.a.v. de opmerking "op dat deel van de Van Rijnweg fysieke beperkingen tegen sluipverkeer" kunt u bevestigen dat u met fysieke beperkingen de bedoeling heeft het weren van sluipverkeer? Waarom is het doel van het onderzoek gewijzigd van afsluiting naar weren van sluipverkeer, en wat verstaat u onder sluipverkeer en onder fysieke beperkingen?	24	Het doel is deze hoofdfietsroute verkeersveiliger en comfortabeler te maken voor fietsers. Dit gaat gepaard met het weren van zoveel mogelijk autoverkeer op deze route. Door de doorgaande route eruit te halen, is sluipverkeer onmogelijk en rijdt er alleen nog bestemmingsverkeer op de Van Rijnweg. Het aantal motorvoertuigen op de fietsstraat neemt dan af. Het doel is niet gewijzigd, het viaduct wordt afgesloten voor autoverkeer. Sluipverkeer is in dit geval het verkeer dat binnendoor (door Sion) rijdt om een bestemming te bereiken die niet in de buurt van het viaduct ligt en dus via de Prinses Beatrixlaan bijvoorbeeld bereikt kan worden. Hoe de vormgeving van het afsluiten van het viaduct voor autoverkeer eruit ziet is nog onbekend. Bij fysieke maatregelen kan gedacht worden aan bebording en paaltjes.
142	CDA	'Het inrichten van meer 30 km/h-wegen': hoe gaat het college met dit voornemen aan de slag? Welke wegen? Wanneer?	24	In het kader van het in december door de raad vastgestelde mobiliteitsprogramma wordt nu de mobiliteitsstrategie uitgewerkt. In de mobiliteitsstrategie zal ook worden bekeken hoe omgegaan wordt met de keuze tussen 30 of 50 km/u en welke wegen dat betreft. Bij de reconstructie van de Lindelaan wordt nu uitgewerkt hoe we kunnen omgaan met de keuze 30 of 50 km/u.
153	RB	Rijswijk zet met de mobiliteitstransitie in op steeds meer fietspaden, gebruik OV en deelvervoer. De realiteit anno 2022 is dat het autobezit, zowel in Rijswijk als landelijk, alleen maar toeneemt. Inwoners lijken steeds vaker te kiezen voor de auto en mijden het OV. De frequentie en aantal haltes van het OV neemt, net als de bezetting van het OV, alleen maar meer af. Wat gaat het College hieraan doen? Hoe gaat u het gewenste gedrag bewerkstelligen? Op welke wijze houdt u hierbij rekening met de behoeften en wensen van de Rijswijkse inwoners zelf ?	24	De terugloop van het aantal OV reizigers als gevolg van Corona is naar verwachting een tijdelijke trend. Daarnaast zal door de woningbouw in deze regio de druk op het wegennet toenemen, waardoor de vraag naar alternatieve vervoerswijzen zal toenemen. De inzet van het college is om alternatieven voor de auto zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Dit wordt in detail uitgewerkt in de mobiliteitsstrategie en het uitvoeringsprogramma daarvan. Daarnaast lopen hiervoor nu al initiatieven, zoals de opwaardering van de verbindingen over het spoor, het Citysprinterconcept, met maximaal 12 stops per uur. Ook maakt een extra halteplaats bij Rijswijk Buiten onderdeel van dit initiatief.
12	GL	"Verduurzaming van mobiliteit, het faciliteren van elektrisch rijden vraagt om duidelijke keuzes." Kan er toegelicht worden over welke keuzes het hier gaat en welke keuzes we hier al in gemaakt hebben?	25	Op gemeentelijk niveau gaat het dan vooral om keuzes mbt het laadpalen beleid en het gereguleerd parkeren daarbij. Daarnaast heeft de gemeente er zelf voor gekozen om het gemeentelijk wagenpark te verduurzamen.

13	GL	"In 2023 werken we een in 2021 gestarte pilot fietsparkeren in Oud Rijswijk uit naar een permanente fietsparkeervoorziening." Is dit een permanente voorziening voor alleen op de zaterdag of wordt dit een permanente voorziening voor elke dag in de week?	25	De pop-up stalling is een voorziening voor alleen de zaterdag. De praktijk wijst uit dat op zaterdagen de stallingsmogelijkheden in Oud Rijswijk overvol zijn en dat de voorzieningen voor het bezoekersparkeren doordeweeks voldoende is. Binnenkort ontvangt u een RIB over de toekomst van het fietsparkeren in Oud-Rijswijk.
56	VVD	Komt er een nieuw vergunningenbeleid parkeren en zo ja, wanneer komt dit naar de raad?	25	Ja, in de loop van 2023.
113	BVR	Flitspalen Steenvoordelaan / Generaal Spoorlaan. Recentelijke ongevallen geven aan dat deze flitspalen noodzakelijk worden. Aan de bewoners is derde kwartaal van dit jaar beloofd. Nu verschoven naar 2023. Hoe komt dat?	25	Flitspaal op deze locatie is al geplaatst (Generaal Spoorlaan in de richting van Wateringen). De flitspalen op de Beatrixlaan, ter hoogte van het Terras van Sion, zullen na de werkzaamheden aan de warmteling geplaatst worden. Uitvoering verwacht in 2023, met mogelijke uitloop naar 2024.
14	GL	"Vanuit het Nationaal Groeifonds heeft het rijk €1 miljard gereserveerd voor capaciteitsverhoging van het aantal treinen op de oude lijn." Gaat deze 1 miljard euro over "normale" treinen of gaat dit ook over de mogelijkheid tot een investering in Lightrail/randstadrail verbinding naar station Rijswijk en de toekomstige halteplaats Rijswijk Buiten?	26	Het gaat ook over de mogelijkheid van een lightrailverbinding (Citysprinter) van Den Haag tot en met Rotterdam inclusief een nieuwe halteplaats in Rijswijk Buiten.
57	VVD	Wanneer en op welke wijze wordt de Raad geïnformeerd over de genoemde verkeersomleidingen? De Hoornbrug bijvoorbeeld is al snel, begin volgend jaar, voor langere tijd afgesloten.	26	Momenteel is de Provincie Zuid-Holland bezig om de laatste hand te leggen aan de omleidingsroutes voor de tijdelijke afsluiting van de Hoornbrug en de communicatie daaromtrent. De Hoornbrug wordt in februari/maart 2023 voor 6 weken afgesloten. De raad zal hier op korte termijn over worden geïnformeerd.
130	CDA	Groot onderhoud lift en roltrappen station: afronding in 2023. Welk kwartaal is voorzien?	26	Fase 1 roltrap november 2022 gereed. Fase 2 roltrap verwachting 3e kwartaal 2023. Liften verwachting 1e kwartaal 2023

Programma Economie en Werken

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
154	RB	In de begroting zijn de gevolgen van de energiecrisis nog niet zichtbaar opgenomen. Klopt dat? Zo ja, welke financiële effecten verwacht u hier nog door? Het merendeel van ondernemers in Rijswijk hebben het zwaar. De energiecrisis en de coronacrisis hebben veel van hen gevergd. Is er ruimte binnen de begroting gemaakt voor extra financiële steun in 2023 en verder? Zo niet, is het College bereid hiervoor extra geld vrij te maken ten laste van de algemene reserve?	29	We volgen ontwikkelingen en maatregelen vanuit het Rijk hier op de voet. Het kabinet heeft steunmaatregelen afgekondigd, waarbij de overheid max de helft van de gestegen energiekosten voor haar rekening neemt, zoals bijvoorbeeld de TEK (tegemoetkoming energiekosten) regeling voor mkb-ers. Aanvullend bieden we in samenwerking met de Rabobank en de BBR, aan ondernemers een duurzaamheidsscan aan welke inzicht geeft in de kansen van verduurzaming. Ondernemers kunnen deze scan laten uitvoeren, op kosten van de Gemeente en de Rabobank en op basis van die scan gerichte maatregelen nemen om te verduurzamen.
15	GL	Over de functiemenging van wonen en werken: Wordt er in deze analyse voldoende rekening gehouden met de veranderingen in de maatschappij? Wonen en werken vinden in 2022 veelal op dezelfde plek plaats. In hoeverre is het dan nodig om in te zetten op de extra kantoorruimte?	30	Rijswijk draagt bij aan reductie van kwalitatief verouderde kantoren. Dit doen we o.a. in de Plaspoelpolder. En in nieuwe gebiedsontwikkelingen realiseren we functiemenging wonen met werken en aantrekkelijke verblijfskwaliteit. We bieden hier een aantrekkelijke werkomgeving (incl kantoorgebruik) voor ondernemers en werknemers met huidige wensen en eisen in dit segment.
59	VVD	De VVD Rijswijk mist de analyse wat de gevolgen zijn voor de kosten voor de gemeente voor hogere energielasten. Er lijkt ook geen voorziening te zijn getroffen. Met welke stijging, ook voor maatschappelijk vastgoed, rekent de gemeente?	30	Omdat het al als risico in de weerstandsparagraaf van de begroting zit, is het niet op te nemen als voorziening. Bovendien is het risico niet te kwantificeren. Dat heeft vooral te maken met geopolitiek en (wereld)economie (prijsschommelingen, prijsopbouw en situaties). Daarnaast heeft de organisatie een onderzoek uitgezet naar de vastgoedobjecten met hun energiecontracten. Dat loopt nog. Zonder zicht kan moeilijk (nu al) een besluit worden genomen. Daarom is een reserve (de raad moet hiertoe besluiten!) (nog) niet opportuun. Eventuele dotaties aan een reserve of een voorziening zullen ook ten koste gaan van het positieve eindsaldo dat er nu staat: (RIB AU 22.073017: € 6 mln.) Dat saldo is de ruimte voor de te nemen besluiten / op te maken plannen vanuit het Collegewerkprogramma en voorts een buffer voor mogelijke nadelige effecten van de diverse dossiers genoemd in Kadernota 2023 en Inleiding 2e HJR 2022.
230	PVDA	Er was in 2021 een mismatch tussen de groei in het aantal vestigingen met ec. activiteit en het aantal banen. Betekent dit dat er in onze gemeente vnl. 1-persoons vestigingen bijkomen zonder personeel? Hoe beoordeelt u deze ontwikkeling?	31	Het klopt inderdaad dat er in Rijswijk veel ZZP'ers starten, gelijk aan ook de landelijke trend. De structuur van de arbeidsmarkt is wezenlijk veranderd door trends als individualisering en flexibilisering. Bedrijven en ook gemeenten werken steeds meer (deels ook noodgedwongen) met een flexibele schil aan arbeidskrachten.
16	GL	Over accountmanagement van bedrijven: Zijn er aanvullende eisen of voorkeuren voor bedrijven die actief worden benaderd? Denk bv. aan bedrijven die het goed doen op het gebied van duurzaamheid en participatie.	33	Belangrijke bedrijven, accounts die ook zorgen voor belangrijk aandeel in werkgelegenheid in Rijswijk worden frequent jaarlijks meermaals door de accountmanagers bezocht. Naast werkgelegenheid zijn ook historische binding, sterk groeipotentieel, imago / uitstraling (waaronder ook duurzaamheid en participatie valt) belangrijke peilers voor het accountmanagementteam.

We besteden in onze inclusie-aanpak niet alleen aandacht aan mensen met een beperking, het beleid richt zich op de brede groep inwoners. We proberen de verkiezingen altijd zo toegankelijk mogelijk te organiseren voor onze inwoners.

155	RB	Er is een groot tekort aan betaalbare kleinschalige bedrijfspanden voor startende en kleine ondernemers zowel in Rijswijk als de regio. Waarom zet de gemeente hier niet meer op in?	33	We zetten onder andere via de aanpak van de kanszones in het Middengebied (blijft bedrijvenreservaat) in de Plaspoelpolder en nieuwe uitgifte van bedrijventerrein 't Haantje in op modern bedrijfsmatig vastgoed. De herontwikkeling in het Havenkwartier moet ook leiden tot een toename van modern bedrijfsmatig vastgoed wat voldoet aan de huidige wensen van ondernemers. Hier wordt ook ruimte gerealiseerd voor kleinschalige bedrijfspanden.
156	RB	Industrieschap Plaspoelpolder wordt getransformeerd. Hoe veranderd de bereikbaarheid per auto en OV hierin mee?	34	Rijswijk stelt op dit moment een (verdere) mobiliteitsstrategie voor heel haar gemeente op.
99	D66	De lasten onder 3100 Economische aangelegenheden stijgen met > € 300.000, wat is hier de oorzaak?	39	De genoemde stijging heeft betrekking op een wijziging van de huidige begroting die in de 2e halfjaarrapportage 2022 is doorgevoerd. Het bedrag vloeit voort uit geraamde uitgaven voor het ontwikkelen van de energietransitie en het oprichten van een Bedrijven Investerings Zone (BIZ). In 2021 waren door de raad al bedragen gelabeld voor de verdere inzet daarvan en wordt in 2022 gedekt door een onttrekking uit het Coronafonds.

Programma Onderwijs

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
5	G&R	Waarom is de streefwaarde van relatief verzuim zo hoog ingeschat? Kunt u de oorzaken hiervan aangeven, met uitzondering van de pandemie? Wat wordt er zoal gedaan om deze waarde naar beneden bij te stellen? is dit verzuim nog te classificeren in geoorloofd en ongeoorloofd verzuim?	41	<p>Het relatief verzuim betreft het ongeoorloofd verzuim (geoorloofd verzuim is geen verzuim in het kader van de Leerplichtwet). Zoals in de toelichting op deze (verplichte) indicator is te lezen zijn de streefcijfers juist naar beneden bijgesteld. Hoewel het relatief verzuim licht toeneemt de afgelopen jaren is deze toename minder groot dan werd verwacht naar aanleiding van de coronapandemie.</p> <p>De leerplichtambtenaren werken nauw samen met het onderwijs (en in sommige gevallen met het jeugdteam) om het ongeoorloofd verzuim terug te dringen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het routeboek verzuim en thuiszitters (waarin de afspraken en verantwoordelijkheidsverdeling tussen het onderwijs en de gemeente/leerplicht over het voorkomen en bestrijden van verzuim zijn vastgelegd) en de MAS (het landelijke instrument voor een methodische aanpak van het schoolverzuim). Uiteraard blijft Team Leerplicht wel afhankelijk van de meldingsbereidheid van het onderwijs voor het (vroegtijdig) melden van verzuim. Hiervoor wordt regelmatig aandacht gevraagd in de gesprekken die Team Leerplicht heeft met het onderwijs.</p>
6	G&R	De percentage van voortijdig schoolverlaters blijft stabiel, hebben de maatregelen om dit terug te dringen geen effect gehad? Of liggen andere oorzaken aan ten grondslag, waardoor dit cijfer stabiel blijft en niet naar beneden kan worden bijgesteld?	41	<p>Het percentage voortijdig schoolverlaters is in het schooljaar 2020-2021 juist uitzonderlijk laag, 1,6% terwijl dit de afgelopen 5 jaar rond de 2,3% lag. Omdat dit vermoedelijk te maken heeft gehad met de coronapandemie (het is bekend dat leerlingen tijdens de pandemie er vaker voor gekozen hebben op school te blijven ipv te gaan werken) zijn de streefcijfers vooralsnog niet naar beneden bijgesteld.</p> <p>Het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het onderwijs en de gemeenten waarbij regionaal wordt samengewerkt.</p> <p>Sinds de start van de aanpak voortijdig schoolverlaten in 2002 is, ook in onze regio, het aantal voortijdig schoolverlaters fors gedaald. De laatste jaren blijft deze echter stabiel. Voor de "overgebleven" doelgroep schoolverlaters zijn meer inspanningen nodig om ze op school te houden of terug naar school te leiden dan in de eerste jaren van de aanpak. Er is vaker sprake van multiproblematiek (schulden, verslaving en depressiviteit), een toenemende zorgvraag onder jongeren waarbij hulpverlening lang op zich laat wachten en een toenemend aantal verkeerde/tegenvallende studiekeuzes.</p> <p>Als laatste oorzaak voor het stabiel blijven van het aantal vsv-ers kan de arbeidsmarkt ontwikkelingen worden genoemd. Indien er volop werk is is het voor jongeren van 18 jaar en ouder een stuk eenvoudiger om van school af te gaan en om werk te vinden.</p>

231	PVDA	Welke inspanningen verricht u om het absoluut verzuim van leerplichtige leerlingen, ook in het licht van de realisatie flexwonen (aantal statushouders) tot het minimum te beperken in 2023?	41	Het is de verantwoordelijkheid van ouders om ervoor te zorgen dat hun leerplichtige kinderen staan ingeschreven op een school en dat de leerling die ook daadwerkelijk bezoekt. Of ieder kind ook staat ingeschreven op een school wordt regelmatig gecontroleerd door Team Leerplicht. Daar waar dit niet gebeurd worden ouders aangeschreven om hen te wijzen op deze verplichting en kan (uiteindelijk) een proces-verbaal tegen de ouders worden opgemaakt. Statushouders worden begeleid door Welzijn Rijswijk, ook op dit gebied voor het inschrijven van een leerling op een school. Daarnaast neemt, in sommige uitzonderlijk moeilijke gevallen, Team Leerplicht een bemiddelende rol op zich in de zoektocht van ouders naar een school. Echter Team Leerplicht kan geen schoolplek afdwingen bij het onderwijs. In Rijswijk speelt op dit moment het probleem dat veel scholen aangeven geen onderwijsplek meer te hebben voor de bij hun aangemelde leerlingen. Dit speelt vooral bij verhuisleerlingen, die gedurende een schooljaar een onderwijsplek in Rijswijk wensen. Het onderwijs kampt met grote tekorten aan personeel waardoor het openen van een extra groep (of extra handen in de klas zodat een extra leerling kan worden opgenomen) bijna onmogelijk is. Daarbij kampt het onderwijs tevens met steeds toenemende (multi)problematiek bij een deel van de leerlingen in een groep waarbij een klas leerlingen zodanig "zwaar" is dat een nieuwe leerling niet zomaar bijgeplaatst kan worden. Op dit moment staat de gemeente in nauw overleg met het onderwijs om te kijken of en hoe dit probleem kan worden aangepakt, zeker ook met het oog op het aantal statushouders dat binnenkort (waarschijnlijk in 1 keer) op de faciliteit voor flexwonen komt wonen.
17	GL	Voor kinderen met een geconstateerde taalachterstand zijn 150 kindplaatsen beschikbaar tot 2026.Hoeveel kindplaatsen zijn er nu bezet? Waar is de prognose van 150 kindplaatsen in de toekomst op gebaseerd?	42	Er zijn op dit moment 150 kindplaatsen bezet. Het aantal van 150 kindplaatsen is gebaseerd op CBS gegevens over de verwachte aantallen peuters die een verhoogd risico hebben op een onderwijsachterstand op basis van omgevingskenmerken (conform het landelijk model dat het ministerie van OCW gebruikt voor de toekenning per school en gemeente van de landelijk onderwijsachterstandsmiddelen).
18	GL	Met de verhuizing van de bibliotheek naar het Huis van de Stad verdwijnen op deze locatie de mogelijkheid om huiswerk te maken, te studeren of taallessen te volgen.Is er al nagedacht over alternatieven, en zo ja welke?	44	Deze mogelijkheden blijven bestaan in de bibliotheek na de verhuizing naar het Huis van de Stad.
7	G&R	Zijn er succesvolle resultaten behaald ten aanzien van het terugbrengen van het aantal thuiszitters. Hoeveel jeugdige Rijswijkers zijn er in geslaagd alsnog hun startkwalificatie te behalen? (graag toelichten met genomen maatregelen)	45	Deze vraag voert te ver om hier nu antwoord op te geven. Binnenkort (eind 4de kwartaal) wordt het jaarverslag 2021-2022 Leerplicht en RMC aangeboden aan de raad. In dit jaarverslag wordt ingegaan op deze vragen.
157	RB	Wie zijn de taalpartners? Wat betekent de afkortingen MAS?	45	De taalpartners zijn het Taalhuis, de Taalplusschool, "Doe Weer Mee!", Welzijn Rijswijk en Stichting Lezen en Schrijven. De afkorting MAS staat voor Methodische Aanpak Schoolverzuim
8	G&R	De Energy Cave versterkt de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt door bij te dragen aan het opleiden van studenten tot 'next professionals'.... Specifiek voor banen binnen de energietransitie, en in het bijzonder Geothermie. Wordt er naast de nodige colleges en kennis opdoen, ook samengewerkt met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat? Of in hoeverre wordt dit Ministerie erbij betrokken? Worden financiële middelen vanuit dit Ministerie hiervoor beschikbaar gesteld? Dit aangezien Geothermie onder de mijnbouwwet valt, en waar het Ministerie het bevoegd gezag van is? (verantwoordelijkheid van het Ministerie)	46	Ja, het ministerie is via Energie Beheer Nederland (EZK wordt vertegenwoordigd door EBN) als partner betrokken bij de Energy Cave. EBN draagt financieel bij aan het RCSG (innovatiespoor van de Energy Cave). Verdere bijdragen van EBN (net als overige partners) aan de Energy Cave geschiedt via concrete projecten van de uitvoeringsagenda en een algemene /grotere bijdrage van alle partners wordt nader uitgewerkt.
19	GL	Op pagina 46 staat dat zorgen voor voldoende schoolgebouwen van goede kwaliteit een wettelijke verplichting is. Valt hier ook voldoende ventilatie onder? In hoeverre zijn onze schoolgebouwen in dat opzicht van voldoende kwaliteit? Is er een beeld van de investeringskosten die daarvoor nodig zijn?	46	Dit geldt niet voor bestaande gebouwen die eigendom zijn van de schoolbesturen. De gemeente is alleen verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding van schoolgebouwen. Daar waar schoolbesturen eigenaar zijn van bestaande gebouwen is de verbetering van de ventilatie een verantwoordelijkheid van het betreffende schoolbestuur. Het rijk heeft hiervoor een subsidieregeling in het leven geroepen. De gemeente vraagt de subsidie aan en sluit dit door naar de schoolbesturen. Wij hebben geen zicht op de investeringskosten die hiermee zijn gemoeid. De schoolgebouwen die eigendom zijn van de gemeente voldoen aan de ventilatie eisen. De nog nieuw te bouwen scholen voldoen uiteraard aan de eisen van goede ventilatie.
93	D66	Bij een aantal scholen worden of een sportzaal of een gymnastieklokaal voorzien. Vanuit het inzetten als brede school en de maatschappelijke waarde voor de buurt: hoe wordt ingezet op het voor de buurt en buiten schooltijden en/of voor peuter/kinderopvang beschikbaar zijn van deze gymnastiek en sportzalen?	46	Alle gym- of sportzalen die eigendom zijn van de gemeente zijn na schooltijden en in het weekend beschikbaar voor inhuur. Dit gebeurt tegen een maatschappelijk tarief en hier kunnen inwoners, verenigingen, peuter/kinderopvang en maatschappelijke instellingen gebruik van maken.
94	D66	Waar zijn de investeringen voor het verbeteren van een schoon binnenklimaat voor de scholen in Rijswijk terug te vinden?	46	In het kader van de subsidieregeling van het rijk voor verbetering van de ventilatie in scholen is voor twee schoolgebouwen subsidie ontvangen: het Van Vredenburgcollege en de voormalige J.H. Snijdersschool in het kader van de revitalisering. De subsidie is meegenomen in de tweede halfjaarsrapportage van 2022. Voor het Van Vredenburgcollege doet het schoolbestuur de investering, voor de voormalige J.H. Snijdersschool is de investering opgenomen in het in december 2020 beschikbaar gestelde krediet voor de revitalisering van de J.H. Snijdersschool.

158	RB	Wat betekent de afkorting JINC? Welke pilot is er gedraaid met het JINC?	46	JINC is geen afkorting maar de naam van de organisatie (ANBI). Pilot: in het schooljaar 2021-2022 maakten ruim 1.000 leerlingen uit Rijswijk kennis met verschillende Rijswijkse bedrijven in het kader van beroepsoriëntatie. Een succesvolle samenwerking tussen JINC Haaglanden en de Gemeente Rijswijk.
159	RB	Zowel op school (PO/VO) als in de eigen buurt wordt er een activiteitenprogramma aangeboden waarbinnen jeugdigen hun interesses kunnen verbreden en/of intensiveren en kanselijkheid wordt vergroot. Hoe ziet dit activiteitenprogramma eruit en in welke buurten wordt dit aangeboden? Het aanbod is gebaseerd op de behoefte en de vraag van de jeugdigen, ouders, scholen en andere partijen. Hoe wordt deze behoefte en vraag onderzocht? Het vergroten en versterken van de verbinding tussen de diverse activiteiten met de maatschappelijke organisaties en verenigingen staat hierbij centraal. Welke activiteiten zijn dit? Welke maatschappelijke organisaties en verenigingen zijn dit?	47	Het activiteitenprogramma is breed, kinderen kunnen kennismaken met de thema's natuur, cultuur, taal, techniek en sport, ze ontwikkelen zich op motorisch en sociaal emotioneel gebied, leren samenwerken en deelnemen aan projecten die onder andere bijdragen aan hun gezondheid, creativiteit, leervermogen en concentratie. De programmacoördinatoren hebben een eigen wijk binnen Rijswijk, zij zijn binnen deze wijk verantwoordelijk voor het opzetten en coördineren van impulsprojecten. De vraag en behoefte wordt onderzocht door o.a. het afnemen van enquêtes, oppakken van signalen, bijhouden van trends, vanuit gesprekken met diverse partners, scholen, ouders. Voorbeelden van een aantal activiteiten zijn: De Rijswijkse Banentour Oud-Rijswijk en In de Bogaard editie, Kunst in School (KiS), Natuurproeverij, verenigingsondersteuning. Lokale partners zijn: scholen (PO en VO), BSO's, kinderopvang, verzorgingstehuizen, de Natuurtuin, kinderboerderij, sportvereniging, bibliotheek, museum, schouwburg, Don Bosco, scoutingverenigingen etc.
20	GL	MDT (maatschappelijke diensttijd): Hoeveel deelnemers aan de twee projecten zijn er nu, zijn de doelen behaald en welke organisatie verzorgt de intensieve begeleiding?	49	Aan het project The Real Social heeft in het voorjaar één klas van het Stanislas College deelgenomen en één groep van Stanislas Praktijk. Zij hebben diverse maatschappelijke activiteiten bedacht en uitgevoerd. Na de herfstvakantie starten er weer drie klassen van het Stanislas College met een nieuw project dat loopt tot medio april 2023. De organisatie is in handen van Young Talents (onderdeel van de Sportief Besteed Groep) in samenwerking met diverse maatschappelijke partners. Aan het project Follow Your Dreams hebben in het voorjaar 8 Rijswijkse jongeren deelgenomen en hun doel en certificaat behaald. In september is een tweede traject gestart waar 6 Rijswijkse jongeren momenteel aan meedoen. Dit traject loopt tot medio februari 2023. De intensieve begeleiding wordt verzorgd vanuit de organisatie Follow Your Dreams. Dit is een netwerkorganisatie bestaande uit Gemeente Zoetermeer, Gemeente Den Haag, Gemeente Rijswijk, Sportief Besteed Groep, Xtra, Stichting READY en Roc Mondriaan.
100	D66	De lasten onder 4300 Lokaal onderwijs dalen met > € 1.000.000, wat is hier de oorzaak?	49	De gemeente ontvangt een specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid vanuit het rijk. Deze (jaarlijkse) uitkering volgt een 4 jaarlijkse cyclus. Dit betekent dat alle ontvangen gelden binnen deze uitkering in de planperiode van 4 jaar besteed mogen worden. Na deze 4 jaar moet het eventueel niet bestede bedrag (met uitzondering van 50% van het bedrag dat in het laatste jaar van de planperiode wordt ontvangen) terug worden betaald aan het rijk. De inkomsten worden (conform BBV) geboekt op de post "voortuit ontvangen gelden". In de exploitatie worden de daadwerkelijk uitgaven van dat jaar geboekt, waarbij bij het opmaken van de jaarrekening tegenover deze uitgaven hetzelfde bedrag aan inkomsten wordt opgenomen onder gelijktijdige vermindering van de "reserve" waarin de (overgebleven) inkomsten van de planperiode zijn opgenomen. Deze specifieke uitkering valt onder het kopje "lokaal onderwijsbeleid". Om de hierboven geschetste redenen is de realisatie 2021 hoger dan wat er is begroot onder deze kop voor 2022 en verder. In het bedrag realisatie 2021 is dus het bedrag van de daadwerkelijk uitgaven binnen deze specifieke uitkering opgenomen, voor de begroting 2022 en de daaropvolgende jaren kan dit uiteraard niet bij de begroting worden opgenomen omdat de daadwerkelijke uitgaven niet bekend zijn.
160	RB	In Rijswijk doen we mee aan twee MDT projecten; "The Real Social" en "Follow Your Dreams". Op welke manier worden deze programma's aangeboden, via welke kanalen, organisaties of verenigingen?	49	De twee MDT projecten worden veelvuldig aangeboden via de social media kanalen. Maar ook via de jongerenconsulenten van het WSP, casemanager VSV, jongerenwerkers Welzijn Rijswijk en de scholen. Regelmatig is er een mailing of een nieuwsbrief naar deze verwijzers. Daarnaast wordt er promotie en bekendheid gegeven aan de projecten op de plekken waar jongeren op af komen (o.a. banenmarkt, Parkpop en Strandwalfestival) en bij de maatschappelijke partners die met jongeren in contact komen.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
--------	--------	-------	-----------	----------

161	RB	De Cultuurvisie gaat uit van de volgende zes beleidspijlers, die samen met onze partners verder worden ingevuld met acties: Welke partners? Clustering en samenhang: Door het stimuleren van afstemming en samenwerking worden krachten meer gebundeld en samenhang gecreëerd. Hoe gaat deze stimulering plaatsvinden? Ook het clusteren van activiteiten en voorzieningen draagt naast een betere benutting bij aan zichtbaarheid. Welke activiteiten? Welke voorzieningen? Creatieve vrijheid in de openbare ruimte en ruimte voor cultuurbeoefening: Het bieden van ruimte aan nieuwe en tijdelijke initiatieven. Zijn er al nieuwe en tijdelijke activiteiten bekend?	51	Met partners worden de aanbieders van culturele activiteiten bedoeld met wie wij een subsidiërelatie hebben. Het stimuleren van afstemming en samenwerking vindt plaats in de contacten en overleggen die wij met ze hebben en bij subsidieafspraken. We starten met een halfjaarlijks overleg met de Kracht van Rijswijk, de vier grote culturele instellingen en Welzijn Rijswijk, waarbij dit ook een doel is. Het clusteren van activiteiten en voorzieningen krijgt in 2023 vorm in het Huis van de Stad. De activiteiten van de verschillende bewoners, bijvoorbeeld op het gebied van cultuureducatie en bibliotheekwerk, komen hier onder één dak. Er zijn al een aantal nieuwe initiatieven voor 2023 bekend, omdat wij subsidieaanvragen hebben ontvangen in het kader van de regeling voor steun, herstel en vernieuwing van de lokale culturele infrastructuur. Mogelijk volgen er nog meer gedurende het jaar 2023.
21	GL	“Ondanks de verhuizing naar het Huis van de Stad, blijven we hechten aan cultureel aanbod in de wijken.” Welke wijken worden hier specifiek mee bedoeld? Op welke manier is de gemeente met cultuuraanbieders in gesprek om het aanbod te verwezenlijken en te garanderen?	52	Specifiek worden hiermee de wijken bedoeld, waaruit Trias Centrum voor de Kunsten is vertrokken en waaruit de Bibliotheek aan de Vliet zal vertrekken, dus rondom de Bogaard. Wij hebben hier aandacht voor in onze gesprekken met beide partijen in relatie tot hun subsidie.
105	D66	Onder de 6 opgesomde beleidspeilers staat: “Cultuureducatie: Het stimuleren van kunst- en cultuureducatie, met name voor jeugd en jongeren, om bij te dragen aan hun brede vorming en de creativiteit van de samenleving. Het gaat zowel om binnenschools cultuuronderwijs als een toegankelijk aanbod in de vrije tijd. • Ouderen en cultuur..etc”. Wordt hier bedoeld dat de jongeren, maar ook de ouderen worden gestimuleerd (staat nu in twee punten na elkaar genoemd); terwijl het meerwaarde heeft deze naast los, ook samen te benaderen.	52	De door de raad vastgestelde Cultuurvisie onderscheidt doelstellingen over o.a. aanbod aan jeugd en jongeren, cultuureducatie en ouderen en cultuur. De pijler cultuureducatie gaat zowel over jeugd en jongeren, als over volwassenen en ouderen. Hierbij is, naast de focus op het aparte aanbod, ook de meerwaarde van samen kunst en cultuur beleven aangegeven als het gaat om beter met elkaar omgaan en wederzijds begrip krijgen.
119	BVR	Cultuurvisie: Museum Rijswijk .In juli 2018 kreeg het museum Rijswijk een geldlening van 751.000 euro. Veel raadsleden twijfelden of de lening wel zou worden terug betaald maar het museum kreeg desondanks vier jaar uitstel om de lening in te lossen. Vraag: Is het Museum inmiddels begonnen om, volgens afspreken de lening in te lossen? Zo nee, waarom niet? In 2023 verhuizing van de bibliotheek naar het verplaatsen van de stad en krijgen hiervoor een lening van 1.3 miljoen gulden om zich in het nieuw te steken en de verhuizing te betalen. De huur overeenkomst huidige pand loopt 2025. Betaald men gewoon door of heeft men dit kunnen afkopen, en voor welk bedrag? Zo niet, welke inspanningen heeft de bibliotheek het gedaan om het pand onder te verhuren? Zo niets? Waarom niet?	52	In de geldlening (kredietovereenkomst) is bepaald dat Museum Rijswijk de aan haar verstrekte geldleningen aflost in jaarlijkse termijnen, voor het eerst op 31 december 2022. De verhuurder van het Generaal Eisenhowerplein 101 heeft de bibliotheek de mogelijkheid geboden om begin 2023 de verplichtingen uit het huurcontract in één keer af te kopen. De totale kosten bij eenmalige afkoop bedragen € 896.809. Hier wordt later over besloten. De inspanningsverplichting van de bibliotheek tot het vinden van een nieuwe huurder voor de huidige locatie heeft helaas nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Er zijn een aantal partijen benaderd, bij een paar netwerken, zoals de BBR, is de beschikbaarheid van het pand uitgezet en er zijn gesprekken met partijen geweest, maar de verhuurbaarheid is lastig.
162	RB	Aanbod voor jeugd en jongeren: Het aansluiten van het aanbod op de behoeften van jeugd en jongeren. Hoe komt men aan het aanbod van behoeften van jeugd en jongeren?	52	Een aantal van de grotere culturele instellingen werkt met een jongerenpanel. Zo heeft de Rijswijkse Schouwburg het jongerenpanel Club Next, met jongeren tussen de 15-25 jaar. Club Next adviseert de schouwburg over voorstellingen die geschikt zijn voor jongeren, bezoekt voorstellingen, interviewt artiesten, organiseert en denkt mee over marketingactiviteiten. Trias Centrum voor de Kunsten organiseert gedurende het jaar twee bijeenkomsten met focusgroepen met jeugd en jongeren om inzicht te krijgen in de behoeften van de jeugd. Ook de Bibliotheek wil in 2023 een Jongerenpanel met tenminste 8 jongeren twee keer bijeen laten komen. We overleggen met de instellingen of en hoe ze hierin kunnen samenwerken. Maar ook binnen Team Brede Impuls en bijvoorbeeld Welzijn Rijswijk worden met regelmaat gesprekken gevoerd en enquetes afgenomen onder jeugdigen en met vertegenwoordigers zoals ouders en scholen.
163	RB	Cultuureducatie: Het stimuleren van kunst- en cultuureducatie, met name voor jeugd en jongeren, om bij te dragen aan hun brede vorming en de creativiteit van de samenleving. Het gaat zowel om binnenschools cultuuronderwijs als een toegankelijk aanbod in de vrije tijd. Hoe ziet het stimuleren eruit naar de jeugd en jongeren om een bijdrage te leveren?	52	Met betrekking tot binnenschools cultuuronderwijs ondersteunen we de programma's voor cultuureducatie, waaraan de Rijswijkse basisscholen meedoen. Hierbij gaat het zowel om kennismaking als verdieping, en om diverse culturele disciplines. Bij het programma van de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit, onder coördinatie van Trias, zijn wij tevens deelnemer van een stuurgroep die vier keer per jaar bijeenkomt. Voor een toegankelijk aanbod in de vrije tijd van cultuureducatie subsidiëren wij diverse partijen; zowel professionele organisaties als amateurkunstverenigingen. Ook bij andere partners die vrijetijdsbesteding organiseren worden culturele en creatieve activiteiten aangeboden.
164	RB	Ouderen en cultuur: Het benutten van het potentieel van vitale ouderen en het bereiken van kwetsbare ouderen om bij te dragen aan hun betrokkenheid bij en in de samenleving. Hoe gaat men deze kwetsbare ouderen bereiken?	52	Het kan op verschillende manieren gebeuren waarbij wij de activiteiten subsidiëren. Zo zijn weten wij dat er verschillende amateurkunstverenigingen en ook talenten van Trias zijn die optredens verzorgen in woonzorgcentra. Ook zijn daar exposities of fotomiddagen om informatie te vergaren bij oude afbeeldingen. Er is een dansvereniging die jaarlijks bezoek van een grote groep ouderen van woonzorgcentra mogelijk maakt aan hun voorstelling in de Rijswijkse Schouwburg. Dit soort activiteiten richten zich veelal op kwetsbare ouderen in woonzorgcentra en niet zozeer op thuiswonende kwetsbare ouderen. Dit nemen wij mee naar het halfjaarlijks overleg met de vier culturele instellingen en Welzijn Rijswijk.

165	RB	Cultureel en historisch erfgoed en architectuur: Het bekend en meer zichtbaar maken van het lokale erfgoed bij de inwoners van de gemeente en de regio. Hoe gaat men het bekend en meer zichtbaar maken van lokale erfgoed bij de inwoners van de gemeente? Wat wordt bedoeld met lokale erfgoed, welke zijn dit?	52	Met het lokale erfgoed wordt in deze context bedoeld op bebouwing (gemeentelijke monumenten) en archeologie. Wanneer kansen zich voordoen tonen wij dit deel van ons erfgoed. Dat varieert van het verzoek van een burger tot het plaatsen van een "struikelsteen" tot het in RijswijkBuiten op het voormalig kloosterterrein tonen van de geschiedenis aldaar (klooster en buitenplaats) in de inrichting van de openbare ruimte. Daarnaast ondersteunen wij in 2023 Museum Rijswijk, Museum Bescherming Bevolking en de Historische vereniging die met hun activiteiten ook aan dit doel bijdragen.
166	RB	In 2023 staat de verhuizing van de gemeentelijke organisatie en Bibliotheek aan de Vliet naar het Huis van de Stad gepland, in navolging van Trias Centrum voor de Kunsten en Welzijn Rijswijk. Klopt het dat Trias al in 2022 is verhuisd naar het Huis van de Stad? Zo ja, waarom staat dit in de begroting dan in 2023?	52	Trias is inderdaad al in 2022 verhuisd naar het Huis van de Stad. Dit wordt ook bedoeld met de tekst in de begroting.
70	VVD	Happy Fit. Wanneer krijgt de raad cijfers over het gevolg van de investeringen in Happy Fit? Hoeveel mensen hebben meegedaan die nog niet sporten, die al wel sporten? Blijven de mensen sporten na het programma, worden ze lid van sportclub of sportschool enz enz?	53	Zoals reeds toegezegd ontvangt de raad in het vierde kwartaal van 2022 een raadsinformatiebrief over Happy Fit 0-100 met als bijlage de evaluatie.
73	VVD	Wanneer wordt de raad geïnformeerd over svz gemeenschappelijk clubhuis Elsenburg sportcomplex en hoezo zegt u nu al dat het in het 3e kwartaal gerealiseerd zal zijn?	53	De raad zal in het vierde kwartaal van 2022 worden geïnformeerd over de voortgang van de MultiFunctionele Accommodatie op sportpark Elsenburg. De verwachting is dat er in het derde kwartaal van 2023 (na akkoord van de raad) gestart kan worden met bouwen.
106	D66	N.a.v. de opmerking: "Onder het bevorderen van een gezonde leefstijl vallen voedingsvoorlichting en wijkgerichte naschoolse sportactiviteiten (activiteiten op het Cruyff Court, Sport in de Wijk en sportmix). Om het percentage basisschoolleerlingen met overgewicht te laten dalen stellen we een voedingsvoorlichting programma op in combinatie met het aanbieden van meerdere momenten om te sporten onder begeleiding in de wijk." Wordt er niet ingezet op blauw/groene pleinen en beweegscholen en wordt er alleen voorlichting en naschools zaken aangeboden? Klopt het dat het alleen bij voorlichting blijft, en er niet actiever wordt ingezet op het daadwerkelijk organiseren van 'gezonde scholen' met ia gezonde voeding op school (en voorschoolse opvang),,zeker ook in tijden van armoede waar het kopen van gezonde voeding /traktaties /schoolfeest-eten onder druk staat.	53	Wij maken gebruik van de Gezonde School-aanpak. Dit is een programma dat onderwijsprofessionals helpt om een gezonde leefstijl op school vanzelfsprekend te maken. Hierin wordt gebruik gemaakt van 'erkende interventies'; activiteiten of lespakketten waarvan de kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit is vastgesteld. Gezonde school gaat niet alleen over voorlichting, maar biedt juist een mix van maatregelen en een structurele aanpak op scholen om gezondheid te bevorderen. Zo kan er vanuit Gezonde School-aanpak o.a. ingezet worden op groenblauwe schoolplein, traktatiebeleid, voorlichting/deskundigheidsbevordering, bestaande erkende lesprogramma's, verbinding met de kinderopvang en landelijke acties zoals o.a. het nationaal schoolontbijt en EU schoolfruit.
122	BVR	Er komt een nieuw evenementenbeleid, er zijn momenteel geen aangewezen evenementenlocaties in onze stad. Wilhelminapark is de drainage weg gehaald waar vroeger herfstpop werd gehouden en het Boogaardplein is hier ook niet meer voor geschikt na de herinrichting. Komt er in onze gemeente een vervangende locatie voor Rijswijkse evenementen (feesten, openluchtconcerten kermis) nu de voormalige locaties niet meer beschikbaar zijn?	53	Onderdeel van het nieuwe evenementenbeleid is ook een locatiekader. In een dergelijk kader wordt aangegeven welk type evenement plaats kan hebben op een bepaalde locatie.
167	RB	Het evenementenbeleid richt zich op evenementen die passen bij de 'Parels van Rijswijk' en bij de identiteit van Rijswijk. Wat zijn de Parels van Rijswijk?	53	Met de parels van Rijswijk worden gebeurtenissen en locaties bedoeld die kenmerkend zijn voor de identiteit van Rijswijk en een bijdrage leveren aan de sociale cohesie. Daarbij kun je denken aan het Huis van de Stad, de Schouwburg en de Vrede van Rijswijk.
168	RB	Om het percentage basisschoolleerlingen met overgewicht te laten dalen stellen we een voedingsvoorlichting programma op in combinatie met het aanbieden van meerdere momenten om te sporten onder begeleiding in de wijk. Wat is het percentage van kinderen met overgewicht? Hoe komen we aan dit percentage?	53	Het percentage kinderen met overgewicht (inclusief obesitas) verschilt per leeftijdscategorie. In het dashboard van de gezondheidsgids van de GGD Haaglanden zijn cijfers met betrekking tot overgewicht weergegeven, zie https://gezondheidsgids.ggdhaaglanden.nl/mosaic/dashboard/lichaamsgewicht/
169	RB	De herstructurering van sportpark Elsenburg (vier Olympische sporten op één sportpark) is begin 2023 qua aantal sporten gereed. Het realiseren van een duurzame maatschappelijk voorziening voor de drie sportverenigingen en maatschappelijke partners wordt vanaf het derde kwartaal van 2023 gerealiseerd. Welke 4 Olympische sporten?	53	Wegwielrennen, Mountainbike, BMX en Hockey
22	GL	Exploitatie sport: nauwelijks stijging in de komende 4 jaren. Hoe worden de hoge energierekeningen voor binnensportaccommodaties verwerkt in de exploitatie?	54	zie antwoord regel 84. Specifiek voor de sport zijn wij in afwachting van een rijksregeling die naar verluid medio november bekend zal worden.
114	BVR	Rijswijkse bevolking groeit sterk, vraagt om meer faciliteiten. Sportzaal bij de nieuwe Steenvoordeschool komt, Ook Pasgeldgebied krijgt aandacht. College heeft toegezegd dat de Marimbahal een renovatie krijgt. Hier is niets van terug te vinden. Waarom?De gemeente zou onderzoeken naar de mogelijkheden om organisaties de Marimbahal door het Mondriaan Marimba of andere school/beweeg organisatie de ochtend/middag uren door de weeks te bemannen om het gedeeltelijk kostendekkend te maken? Zo nee, waarom niet?	54	Het college komt met een voorstel voor de toekomst van de Marimbahal met het oog op het voorzieningenniveau van de Muziekbuurt, Bogaard Stadscentrum en RijswijkBuiten. Alle disciplines zijn hierbij aangesloten. Begin 2023 komt het voorstel naar de raad.

Programma Sociaal Domein

nummer	partij	vraag	bladzijde	
170	RB	Inwoners kunnen daarom al met eenvoudige vragen bij ons terecht. Welke eenvoudige vragen worden bedoeld?Als er meerdere problemen spelen bij jeugdigen of in een gezin helpen we hen om overzicht en regie te houden door één aanspreekpunt te bieden namens verschillende betrokken organisaties (procesregie). 1 aanspreekpunt, wie is dit dan?	56	Onder eenvoudige vragen verstaan we vragen rond het thema preventie die gemakkelijk te verhelpen zijn. Voor wat betreft één aanspreekpunt voor de jeugdige en het gezin voert de jeugdconsulent de procesregie.
23	GL	Gezondheidsbevordering van inwoners en preventief gezondheidsbeleid:Hier wordt gesproken over het stimuleren van een gezonde levensstijl. Is er binnen dit beleidsterrein ook aandacht voor de mentale gezondheid, en ook voor een gezonde woning en leefomgeving?	57	Ja, er is hier aandacht voor vanuit gezondheidsbeleid. Samen met de GGD Haaglanden en ketenpartners werken we aan een integrale aanpak met oog voor de samenhang tussen verschillende domeinen en leefgebieden. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan het stimuleren van sociaal contact middels bewegen, advisering gezond binnenmilieu en bewegen in de buitenruimte bevorderen.

120	BVR	Veel migranten slagen niet voor halen het inburgerings examen.Hoeveel zijn dit in Rijswijk ? Hoeveel migranten hebben de cursus gevolgd en hoeveel zijn er gezakt of zijn niet komen opdagen?Wat doet de Gemeente als men er na 3 jaar niet in geslaagd is geslaagd zijn het inburgeringsexamen? Of geeft de Gemeente de moeite op?	57	De gemeente heeft per 1 januari 2022 de regie. In het eerste kwartaal van 2023 kunnen hier de eerste aantallen over melden. Voor de groep die valt onder de verantwoordelijkheid van de DUO zullen wij wel in gesprek gaan met de personen die een uitkering ontvangen en nog niet het inburgeringsexamen hebben behaald. Degenen die niet slagen omdat zij geen medewerking hebben verleend en verwijtbaar zijn, krijgen een boetetraject. Degenen die niet zelf in staat zijn en er niets aan kunnen doen, waardoor ze meer tijd nodig hebben dan de drie jaar, krijgen maatwerk en kunnen langer over het traject doen.
171	RB	Het gaat daarbij nadrukkelijk niet alleen om de regionaal ingekochte specialistische jeugdhulp. Welke regionaal ingekochte specialistische jeugdhulp?	57	Alle (hoog) specialistische jeugdhulp dat sinds 2015 in H10 verband gezamenlijk wordt ingekocht. Denk hierbij aan Jeugd-GGZ (basis/specialistisch), ernstig enkelvoudige dyslexie (EED), hulp voor jeugdigen met een beperking (voormalige (J)AWBZ), J&O (Jeugd en Opvoedhulp) en curatieve zorg door kinderartsen.
172	RB	We zorgen ook voor de inburgeraars van Rijswijk. Met goede ondersteuning bij inburgeren, kunnen zij zo snel mogelijk een zelfstandig leven opbouwen. Waar bestaat deze ondersteuning uit?	57	Voor de inburgeraars die vallen onder de nieuwe wet is er een intensieve begeleiding waarbij de inburgeringsconsulenten de regie over het traject houden. Het inburgeringstraject bestaat uit een inzet op het leren van de taal en inzet op participatie, zoals het vinden van werk of vrijwilligerswerk. Voor de inburgeraars die voor 1 januari 2022 toegewezen zijn aan Rijswijk is er een adviserende taak vanuit de consulenten.
173	RB	We informeren en activeren onze inwoners op een positieve manier over een gezonde leefstijl. Hoe informeren en activeren we deze inwoners?	57	Middels Happy Fit motiveren, inspireren en activeren we Rijswijkse inwoners van 0 tot 100 jaar naar een gezonde(re) leefstijl met een passend activiteiten aanbod. In samenwerking met diverse partners waaronder GGD, Welzijn Rijswijk, Haaglanden Beweegt en diëtisten geven we actief voorlichting over gezonde leefstijl en ontwikkelen we activiteitenprogramma's waaraan inwoners kunnen deelnemen. We organiseren tevens verschillende campagnes en challenges zoals Stoptober en Diabetes challenge om inwoners te informeren en te activeren.
24	GL	indicatoren: de ambities van de stijging van aantal jongeren naar werk of daling van aantal jongeren binnen de jeugdzorg zijn aangegeven met hoger of lager. Er worden geen ambities gekoppeld aan procenten of getallen .Waarom wordt er geen concretere ambitie uitgesproken?	58	De indicatoren, zoals nu opgenomen in de begroting zijn verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het is lastig om daarvoor ambities in cijfers en/of percentages uit te drukken. Regionale en landelijke ontwikkelingen zijn van invloed, ondanks de lokale inspanning.
101	D66	13% van alle Rijswijkse jongeren tot 18 jaar, d.w.z. 1/7 à 1/8 jongeren, maakt gebruik van een of andere vorm van jeugdhulpverlening, is dit regionaal en landelijk ook zo hoog?	58	Ja, landelijk ligt de percentge op 13,4% (bron: Nij https://www.nij.nl/cijfers/jeugdzorg) en regionaal op ongeveer 12% (bron: Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026)
174	RB	Is het college het met Rijswijks Belang eens dat het weergeven van indicatoren over peiljaren 2019 en 2020 bij de begroting 2023-2026 onvoldoende zicht geven op recent gevoerde beleid en de consequenties die daaruit zouden moeten voortvloeien in de voorliggende begroting? Is het College bereid te onderzoeken op welke wijze het mogelijk is om bij de begroting indicatoren over ten minste voorgaand boekjaar te vermelden?	58	Het is inderdaad het meest wenselijk om de meest recente realisatie van de indicatoren te weergeven. De indicatoren zijn echter ontleend aan externe bronnen en op het tijdstip van de publicatie van de cijfers hebben we geen invloed. Op dit moment zijn er wel nieuwere realisatie cijfers bekend dan die in de begroting zijn opgenomen, welke in een separate raadsrapportage Sociaal domein binnenkort aan de raad worden gepresenteerd. Om u die informatie nu te geven, is bij de beantwoording van deze vraag een bijlage toegevoegd.
175	RB	Hoeveel inwoners beoogd het College in 2023 te begeleiden naar maatschappelijke participatie?	58	In 2023 hebben wij de cliënten in beeld. Daaruit halen wij de meest gemotiveerden en kansrijken uit. Dat zullen in eerste instantie zo'n 200 inwoners zijn waarop wij ons gaan richten. Deze groep willen wij in Q1 2023 spreken en een aanbod doen. Verder willen wij in 2023-2024 door middel van een programma aanpak de overige inwoners spreken en trachten wij in 2023 ons volledig bestand in beeld te brengen.
232	PVDA	Met welke lokale en regionale partners werkt u samen om de maatschappelijke participatie tot een succes te maken? Welke externe expertise wordt hierbij ingezet om uitkeringsgerechtigden mogelijk vanuit trede 1 weer naar een betaalde arbeidsplaats te begeleiden?	58	Verwachting is dat uitkeringsgerechtigden uit trede 1 veel zorgvragen zullen hebben en niet in staat zijn om maatschappelijk te participeren. Om die mensen die gemotiveerd zijn en de mogelijkheid hebben om maatschappelijk te participeren een kans te bieden zijn wij met Welzijn Rijswijk in gesprek en werken wij samen met Allecante rond de Pilot Basisbanen en met Martinifabriek. Verder kopen wij op individueel niveau op maat trajecten in bij re-integratiebedrijven. Ook bouwen wij aan een netwerk van partijen die mee willen werken om innovatief om te gaan met arbeid zodat er ruimte en plaats is voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, waarbij betaald werk niet het primaire doel is.

85	D66	In het kader van de woonzorgvisie wilt u een kwartiermaker, een doorstroomteam, en een regisseur van de uitvoeringsagenda financieren uit de innovatiesubsidie. Kunt u mij aangeven wat de TFO van eenieder wordt en welke doelstellingen zij dienen te behalen. Welke controle-instrumenten er zijn ingebouwd en hoe wij als raad worden geïnformeerd?	59	De doelstelling van deze drie functies is een bijdrage leveren aan de afgesproken resultaten zoals opgenomen in de woonzorgvisie 2022-2030 'Als wonen een zorg is'. De taken zijn als volgt: de kwartiermaker zorgt voor realisatie van nog zoveel mogelijk Wonen met een Plus in de lopende gebiedsontwikkelingen en het doorstroomteam moet zoveel mogelijk Rijswijkse senioren door laten stromen naar een geschiktere woning. Met name in 2023 en 2024 zal er extra inspanning nodig zijn om kansen te creëren en te verzilveren in onder andere de gebiedsontwikkelingen, de locatiescan maatschappelijke voorzieningen, en de mogelijke transformatiegebieden van de toekomst. De coordinatie en aansturing van dit geheel evenals monitoring van de voortgang ligt bij de regisseur en deze taak wordt ondergebracht bij het Sociaal domein. Conform de woonzorgvisie vindt er iedere twee jaar een evaluatie plaats van de voortgang. Deze evaluaties worden verstrekt aan de Raad.
125	CDA	Hoeveel inwoners zijn collectief verzekerd (zorgverzekering) via de gemeente en welk bedrag is hiervoor opgenomen voor de jaren 2023 t/m 2026? Welk aanbod is er voor inwoners vanaf 2023?	59	Er zijn 2524 inwoners collectief verzekerd via de gemeente. Voor de jaren 2023-2026 is hiervoor jaarlijks € 432.000 begroot. De zorgverzekeraars Menzis en Zorg & Zekerheid behoren tot het aanbod.
134	CDA	Evaluatie brede schuldenaanpak: graag verneemt onze fractie hoe het college nu aankijkt tegen dit schuldenbeleid en welke knelpunten zij nu reeds ziet? Hoe ziet het college de rol van het FSP?	59	<ul style="list-style-type: none"> • De evaluatie van de brede schuldenaanpak staat gepland voor Q1 2023. De raad wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie. De succesfactoren en knelpunten van het schuldenbeleid worden hierin meegenomen. De opening van het Servicepunt, begin november, op Stervoorde is daar een goede eerste stap in. • Het college is van mening dat het voorkomen van schulden van Rijswijkse inwoners, zeker gezien de huidige economische en maatschappelijke ontwikkelingen, noodzakelijker is dan ooit. De groep financieel kwetsbare inwoners wordt steeds groter. Onder meer vanwege de hoge inflatie en de energiecrisis. Dit vraagt om een doelgerichte, laagdrempelige en integrale aanpak. • De gemeente werkt daarom op dit moment aan een 'programmagerichte aanpak armoede- en schulden'. De evaluatie van onder meer de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening wordt opgenomen in dit programma. Het Financieel Servicepunt, en de doorontwikkeling van haar dienstverlening, speelt hier een centrale rol in door alle inwoners met geldvragen en zorgen goede, laagdrempelige dienstverlening te bieden. De opening van het Servicepunt in Stervoorde, begin november, is daar een eerste stap in.
176	RB	Hoe ziet het niet willers-traject eruit?	59	Het handhavingsbeleid van de gemeente richt zich er op de verleiding van het niet naleven van de aan de uitkering verbonden verplichtingen zo klein mogelijk te maken. Het niet-nakomen van afspraken moet onaantrekkelijk blijven en ontmoedigd worden. Eerst wordt onderzocht of er hier sprake is van werkelijke 'niet-willers' of dat mensen gewoonweg (nog) niet in staat zijn om mee te werken, de zogenaamde 'niet-lukkers'. Dat doen we in een intensief traject tussen WSP en de Martinifabriek. Als het blijkt dat hier sprake is van 'niet-willers' stemmen wij de uitkering af in lijn met het handhavingsbeleid.
177	RB	In 2023 zijn de nieuwe overeenkomsten met de nieuwe zorgaanbieders van start gegaan. We zetten in op samenwerking met een aantal van hen als strategisch partner om de Wmo zorg zo passend mogelijk te laten zijn. Daarbij monitoren we vanaf het begin de kwaliteit van de dienstverlening. Wie zijn de nieuwe zorgaanbieders? Wat gebeurt er als de kwaliteit na monitoren laag blijkt te zijn, wat gaan we dan met de zorgaanbieders doen?	59	Er zijn in totaal 62 aanbieders voor begeleiding en huishoudelijke ondersteuning gecontracteerd. Daarvan zijn 25 aanbieders nieuw. Een lijst hiervan is desgewenst te delen. Als uit de cijfers blijkt dat een zorgaanbieder zich niet aan de contractafspraken houdt, wordt de aanbieder gevraagd een verbeterplan op te stellen. De resultaten daarvan worden gemonitord door de contractmanagers en als er geen verbetering optreedt zijn er afhankelijk van de ernst en zwaarte van de constatering, verschillende maatregelen te nemen. Denk hierbij aan een productiestop, (gedeeltelijke) ontbindingen al dan niet gecombineerd met een boete en terugvorderingen.
178	RB	In 2023 evalueren we de brede schuldenaanpak (conform vier wetswijzigingen) geïmplementeerd. Binnen deze aanpak is een samenwerking met bewindvoerders opgezet, een aanbod voor ondernemers met schulden tot stand gebracht en de drempel om gebruik te maken van schuldhulpverlening verlaagd. Welke 4 wetswijzigingen zijn dit?	59	Dit betreft de volgende wetswijzigingen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wet vereenvoudiging beslagvrijevoet 2. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening 3. Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind 4. Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag

179	RB	Hoe wordt gezorgd voor meer bekendheid bij de werkgevers over de inzet van loonkostensubsidies? Kunt u nader duiden wat bedoeld wordt met brede inzet?	59	Het college geeft via verschillende kanalen en netwerken informatie over de mogelijkheden van de inzet van loonkostensubsidie aan werkgevers die in zee willen met mensen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Zo hebben we het instrumentarium (één regionale Toolbox ook in de regio met elkaar afgestemd en bekend gemaakt op de verschillende websites, wo die van het WSP- Rijswijk. Ook in brochures aan werkgevers wordt verwezen naar deze toolbox. Het WerkgeversServicepunt Rijswijk werkt samen met werkgevers die ook vertegenwoordigd zijn binnen de sectoren - en brancheverenigingen, het MKB, aanbestedingspartners, maar ook binnen de gezamenlijk opgezette projecten waar werkgevers zich aan hebben gecommitteerd. Tevens zijn er initiatieven waarin het college samenwerkt om mensen die wel willen én kunnen werken, maar niet op eigen kracht een baan kunnen vinden worden geholpen. Via al deze kanalen zorgen wij voor meer bekendheid over de mogelijke inzet van de loonkostensubsidie. Met brede inzet wordt bedoeld dat we experimenteren met ruimere criteria voor subsidieverstrekking
233	PVDA	Wat houdt de doorontwikkeling van het FSP in? Welke nieuwe inzet kunnen we verwachten?	59	In 2019 is in Rijswijk het FSP van start gegaan. In de afgelopen jaren is onder meer gewerkt aan de uitvoering van nieuwe wettelijke taken van het FSP. Vanaf dit jaar wil het FSP de nadruk leggen op het doorontwikkelen van haar dienstverlening. Dit betekent dat we bepalen waar het FSP op dit moment qua dienstverlening staat en waar het FSP, ook in samenwerking met haar ketenpartners (ook vrijwilligersorganisaties), in de komende jaren naar toe wil groeien. Denk hierbij aan het laagdrempeliger maken, intensivering van de preventie-aanpak, en het vergroten van de bekendheid van het FSP en haar instrumenten. De opening van het servicepunt in Stervoorde is daar een eerste stap in. Dit doen wij door middel van een programmagerichte aanpak (zie vraag177), die op dit moment wordt uitgewerkt. Daarin krijgen ook de ambities uit de kadernota schulden een plek.
180	RB	De praktijkondersteuner wordt vanaf april 2022 8 uur per week ingezet. Wat is het beoogd aantal uren dat de praktijkondersteuner in 2023 zal worden ingezet? Op hoeveel huisartsenpraktijken wordt de praktijkondersteuner in 2023 ingezet?	60	Het beoogd aantal uur voor 2023 schatten we nu in tussen de 16 en 24 uur per week. De 8 uren die nu beschikbaar zijn worden al uitgebreid omdat de vraag toeneemt. Alle huisartsenpraktijken in Rijswijk kunnen gebruik maken van de praktijkondersteuner jeugd.
25	GL	Huiselijk geweld:Een groot knelpunt op dit gebied is huisvesting. Is er, ook vanuit dit beleidsterrein, aandacht voor huisvesting voor de groep inwoners die deze specifieke hulpbehoefte heeft?	62	Het klopt dat huisvesting een knelpunt is. Voor inwoners in een crisissituaties is er noodopvang.
26	GL	"We hebben specifieke aandacht voor acceptatie en emancipatie van de LHBTI+-gemeenschap."Is er aandacht voor de problematiek en vragen van de oudere LHBTI+-gemeenschap?	62	Ja, hiervoor werken we samen met de Roze Ouderen.
143	CDA	Welk totaalbedrag (per jaar van 2021 t/m 2026) binnen de begroting is beschikbaar voor de wettelijke taak 'mantelzorgondersteuning en -waardering'? En welke plannen heeft het college met de mantelzorgwaardering voor mantelzorgers?	62	De Wmo 2015 verplicht de gemeenten om mantelzorgers te ondersteunen, hun behoefte aan ondersteuning te onderzoeken en te zorgen voor een jaarlijkse blijk van waardering. Welzijn Rijswijk biedt diverse voorzieningen ter ondersteuning van mantelzorgers o.a. respijtzorg, een parkeervergunningvoor mantelzorgers die zorgen voor iemand in een parkeervergunninggebied. Voor de mantelzorgwaardering is structureel jaarlijks € 135.000 beschikbaar. De mantelzorgers die zich voor de mantelzorgwaardering hebben aangemeld ontvangen rond 10 november (dag van de mantelzorg) een bijdrage ad € 75,00 en een vrijkaart van Museum Rijswijk ad € 5,00. De aangemelde jonge mantelzorgers ontvangen cadeaubonnen voor een bedrag van € 75,00.
181	RB	In het verleden werd voor vrijwilligers ook een Vrijwilligersdag georganiseerd. Ten tijde van Corona is dit weg gevallen. Wordt deze dag in 2023 georganiseerd?	62	De dankjewelavond voor vrijwilligers vindt plaats op 30 januari 2023. Dan worden ook de prijzen voor de vrijwilligersverkiezing uitgereikt.
86	D66	Inclusie in het welzijnsprogramma, er wordt komend jaar alleen aandacht besteed aan mensen met een beperking, waarom? Laageletterdheid is de basis die nodig is voor een beter zinvol bestaan. Doven en blinden kunnen beter worden geholpen met onze eigen website. Stemmen in het voorjaar van 2023 voor de 1e kamer moet voor iedereen met een beperking mogelijk zijn. Gaat u dit verder oppakken?	63	We besteden in onze inclusie-aanpak niet alleen aandacht aan mensen met een beperking, het beleid richt zich op de brede groep inwoners. We proberen de verkiezingen altijd zo toegankelijk mogelijk te organiseren voor onze inwoners.
87	D66	6610 maatwerkvoorzieningen gaat met 900 omhoog zonder verdere toelichting, dit terwijl het prijsindexcijfer van de VNG nu op 4,42 % staat. Kunt u mij vertellen waar deze forse verhoging uit is opgebouwd.	63	Deze verhoging wordt voor een deel veroorzaakt door een formatieve uitbreiding van Wmo-consulenten (vanwege de groei van de stad en een kwaliteitsimpuls voor de serviceverlening aan de inwoners) en voor een ander deel door een andere toerekening van de apparaatslasten (wat tot een verlaging leidt bij 6820 Individuele voorzieningen natura jeugd).
234	PVDA	Er worden aanvullende doelstellingen geformuleerd op de Uitvoeringsagenda Gezondheid, waarbij armoede en eenzaamheid worden betrokken (integrale aanpak). Aan welke indicatoren denkt u hierbij?	63	Er wordt goed gekeken welke verbindingen gelegd kunnen worden tussen Uitvoeringsagenda Armoede, de Uitvoeringsagenda Gezondheid, Sport en Preventie en de Uitvoeringsagenda Welzijn en hoe bepaalde zaken gezamenlijk opgepakt kunnen worden. Hier zijn (nog) geen indicatoren aan verbonden. We gaan nog een integraal armoedebeleid opstellen.

102	D66	De lasten onder 6710 Eerstelijnsloket Wmo en jeugd stijgen >50%, wat is hier de oorzaak? Idem voor de lasten onder 6830 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd.	64	De begrote lasten onder 6710 Eerstelijnsloket Wmo en jeugd stijgen fors, maar minder dan 50%. De stijging wordt voor bijna € 0,2 mln. veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage voor de sociale wijkteams (meicirculaire 2022), een correctie van € 0,2 mln. vanuit onafhankelijke clientondersteuning (eerste halfjaarrapportage 2022) en een onderbesteding van meer dan € 0,1 mln. in 2021 (jaarrekening 2021). Voor 6830 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd betreft het een neutrale verschuiving per 2022 van beleidsproduct 6820 Individuele voorzieningen natura jeugd. Dit wordt mede veroorzaakt door veranderingen in het cliëntenbestand als gevolg van het nieuwe woonplaatsbeginsel (tweede halfjaarrapportage 2022).
182	RB	Wordt bij evenementen in 2023 ook rekening gehouden met toegankelijkheid voor minder valide? Ondanks eerder gemaakte afspraken om hier rekening mee te houden is hier in 2022 bij bijvoorbeeld het Strandwalfestival geen rekening mee gehouden. Waarom niet?	64	Toegankelijkheid wordt meegenomen in het nieuwe evenementenbeleid. Uw conclusie dat "ondanks eerder gemaakte afspraken om rekening te houden met de toegankelijkheid is hier in 2022 bij bijvoorbeeld het Strandwalfestival geen rekening mee gehouden" bespreken we met het strandwalfestival.
115	BVR	Inburgering : verwachting dat in dit jaar 9.636 euro wordt uitgeven en ruim het drievoudige van dit bedrag de komende jaren. Graag toelichting.	65	Het kost tijd om de pilots uit te werken en te implementeren. Hierdoor zijn de pilots in 2022 pas later in het jaar gestart, terwijl in 2023 en 2024 de pilots het hele jaar kunnen worden uitgevoerd.
183	RB	Voor welke gemeente is Rijswijk de coördinerende gemeente voor inburgeringsbeleid? Waarom is ervoor gekozen om Rijswijk die rol te geven? Ontvangt Rijswijk voor deze coördinerende rol een vergoeding of wordt er ambtelijke capaciteit vanuit de andere gemeenten ter beschikking gesteld om dit vorm en inhoud te geven?	65	Rijswijk is coördinator voor de pilot met de Martinifabriek waar statushouders aan deelnemen. Hier doen de gemeenten Westland, Delft, Pijnacker-Nootdorp aan mee. Er is geen extra vergoeding of capaciteit vanuit andere gemeenten geregeld. Dat is niet nodig.
184	RB	Waarom wordt inburgering gekoppeld aan het moment dat statushouders een woning hebben? Zou het gezien de lange wachttijden niet beter zijn de inburgering al in een eerdere fase op te starten?	65	De keus hiervoor is gemaakt omdat de statushouders die aan Rijswijk worden gekoppeld in AZC's over het land verspreid zitten. Dit zou betekenen dat de consulent over het hele land moet reizen om de statushouders te bereiken.

Programma Wonen en Leven

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
60	VVD	En ook niet boven de 30 procent DAEB, toch?	66	De 30 procent DAEB is een streefwaarde, waar we met de huidige woningbouwplannen onder zullen komen. Streven is om die ontwikkeling om te buigen, niet om boven de 30% uit te komen.
74	VVD	De ontwikkelpotentie in Rijswijk is groot schrijft u, maar waarom staan ontwikkelaars op een wachtlijst om aan de slag te gaan ook als zij bereid zijn extra personeel zelf te betalen?	66	De enorme hoeveelheid ontwikkelingen die wij reeds faciliteren, vraagt veel van onze ambtelijke capaciteit. Die is door de begroting én de arbeidsmarkt gelimiteerd. In Rijswijk verleggen we om die reden, in goed overleg, al veel werk naar de ontwikkelaars zoals het (laten) schrijven van bestemmingsplannen en maken van gebiedsvisies. Zo kunnen wij als middelgrote gemeente toch een relatief enorme ontwikkelportefeuille bestieren (huidige plannen betreffen 1/3e van de huidige woningvoorraad erbij bouwen). Als ontwikkelaars meer dan de reguliere plan- en gebiedskosten willen bijdragen, verwelkomen we dat natuurlijk. Maar naast het feit dat dit een aanbod is dat bij de onderhandelingen over kosten vaak weinig stand houdt, moet er rekening worden gehouden dat 1) we niet alles aan de ontwikkelaar kan worden uitbesteed, we zelf de regie moeten houden, en projecten willen ontwikkelen als onderdeel van een gebied(sivisie); en 2) de ambtelijke capaciteit veel verder gaat dan een projectleider RO, maar in kleinere delen veel breder beroep doet op de organisatie: stedenbouw, verkeer, parkeren, vergunningen, (stads)beheer, groen, etc. Dit is zowel financieel als organisatorisch eenvoudigweg niet op te vangen met een extra deel financiering door ontwikkelaars.
27	GL	(over de energietransitie)"Voor 2030 wil de gemeente aan de slag met de wijken die aan de westkant van de Prinses Beatrixlaan liggen.."Betekent dit dat er voor 2030 geen andere wijken (exclusief nieuwbouw) van het gas af gaan?	67	Het klopt dat we niet in andere wijken collectief aan de slag gaan om woningen van het aardgas te halen. Wel zullen we bewonersinitiatieven, bedrijven en VvE's ondersteunen bij vragen om van het aardgas af te gaan of vragen hebben over besparen van energie bijvoorbeeld over isolatie. Ook zullen een aantal collectieve inkoopacties organiseren zoals zonnepanelen en (hybride) warmtepompen.
28	GL	(over de energietransitie)"Dit betekent dat de gemeente op de achtergrond aan de slag kan gaan met de voorbereidende werkzaamheden." Wat zijn voorbeelden van deze voorbereidende werkzaamheden?	67	De voorbereidende werkzaamheden bestaan uit twee delen. We maken afspraken met de corporaties om hun vastgoed verder te verduurzamen zodat deze woningen probleemloos op een midden-temperatuurnet kunnen aansluiten. Daarnaast willen we samen met de corporaties, een mogelijke warmte exploitant en overige belanghebbenden kijken hoe een warmtenet er uit kan komen te zien. Dit met het oog op een aanvraag voor financiële middelen die mogelijk beschikbaar komen vanuit het Rijk om de onrendabele toppen van warmtenetten te financieren.
29	GL	"Herinrichting van straten en gebied wordt, waar mogelijk, integraal opgepakt. Hierbij proberen we steeds bij te dragen aan circulaire economie." Wat houdt 'proberen' in deze context in? Wat doet de gemeente nu op het gebied van circulair herinrichten en wat streeft ze te gaan doen?	67	We streven er naar om meer groen in de openbare ruimte te realiseren en om meer bestratingmaterialen her te gebruiken.

185	RB	Herinrichting van straten en gebied wordt, waar mogelijk, integraal opgepakt. Hierbij proberen we steeds bij te dragen aan de circulaire economie. Is er een overzicht van de herinrichting van straten en gebieden, zo ja welke zijn dit? Wat wordt er verstaan onder integraal oppakken?	67	De meeste straten van de lijst integrale straten zijn uitgevoerd (Rembrandtkade en Lindelaan zijn in voorbereiding. De tulpstraat is uitgesteld tot volgend jaar) Dit jaar wordt de lijst geüpdate met nieuwe straten, die genoemd zijn in het beheerplan wegen. Met integrale aanpak wordt bedoeld dat er een nieuw ontwerp komt, waarbij er een afweging komt tussen parkeren bomen veilige inrichting en kabels en leidingen in de ondergrond (met name de boomwortels beschadigen bij de benoemde straten de verharding en de kabels en leidingen).
30	GL	(doelstelling 3) Is er een kwantificeerbare doelstelling voor het ontwikkelen van groen en natuur? (bijvoorbeeld oppervlakte of biodiversiteit kwaliteit)	68	Het meten van biodiversiteit is een complexe zaak waarvoor (veelal academische) methoden zijn ontwikkeld. We verkennen op dit moment - samen met natuurverenigingen en corporaties- of een natuurwaardekaart hierin een rol kan spelen. Diverse data staat ons nu al ter beschikking voor het meten van kwaliteit en kwantiteit van het groen. Belangrijk is de hierbij (in overleg met u) uitgevoerde Groene Stadchallenge. Voor ons heeft vooral het versterken van natuurwaarden prioriteit. In groen én bebouwde omgeving.
31	GL	(indicatoren) De gemeente hoopt het huishoudelijk restafval te verminderen van 275 kg/inwoner/jaar naar 210 kg/inwoner/jaar. Hoe beoogt de gemeente dat doel te bereiken?	68	Die reductie zal een aantal jaren in beslag nemen. Komend jaar gaan we verder aan de slag met omgekeerd inzamelen en nascheiding maar ook met een focuscampagne voor het verbeteren van de kwaliteit van het scheiden van gft-e en pmd. Er zijn meerdere beleidsingrepen en maatregelen nodig om uiteindelijk tot 210 kilo te dalen (en verder). Dit zal de komende jaren zijn beslag krijgen.
61	VVD	Er staan indicatoren genoemd ten aanzien van scheidingspercentage afval. Er zijn, anders dan mbt zwerfafval, geen doelstellingen geformuleerd. Waarom niet? Welke doelstellingen zijn er? Hoe verhouden de indicatoren zich tov de afspraak mbt nascheiding?	68	Er zijn richtlijn percentages en kilo's genoemd in de begroting. Dit staat los van zwerfafval en dergelijke, en spitst zich alleen toe op huishoudelijk restafval. De doelstelling (vastgesteld in 2015) is 100 kilo restafval gemiddeld per jaar, per inwoner, per 2020. Nascheiding wordt sinds 1 januari 2022 reeds ingevoerd bij hoogbouw, waarbij wordt gekeken naar een slimme en efficiënte aansluiting bij laagbouwwoningen (daar waar mogelijk en geen kapitaalvernietiging ontstaat).
186	RB	Openbare ruimte Basis op orde: schoon, heel en veilig en een beeldkwaliteitsniveau op B (conform de kwaliteitscatalogus van het kennisplatform CROW). Waar is deze catalogus te vinden?	68	Deze catalogus is te bestellen bij het CROW te Ede. Diverse facetten van de openbare ruimte worden in deze catalogus met behulp van fotomateriaal gecategoriseerd, waarbij A+ als "nagenoeg ongeschonden" wordt opgevat en D als "kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkheid of sociale onveiligheid". B staat voor "functioneel" en is een beheerniveau dat door de meeste gemeentes wordt gehanteerd.
32	GL	(indicatoren nr. 5d)Het aantal toegevoegde gasloze/NoM woningen per jaar is exact gelijk aan het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen per jaar. Klopt het dan dat er tot 2026 wordt verwacht dat er geen bestaande bouw gasloos/NoM zal worden, of wordt bestaande bouw elders geteld?	69	We hebben wel de ambitie om bestaande woningen van het aardgas te halen. Dit zal alleen niet op grote schaal zijn. Het gaat om het begeleiden van individuele bewoners initiatieven bijvoorbeeld bij VvE's. We zien ook dat VvE's na langdurige processen, nu besluiten gaan nemen om ook daadwerkelijk te investeren in isolatie en in enkele gevallen ook om van het aardgas te gaan. Ook geven we informatie over warmtepompen en houden we collectieve inkoopacties. Dit allemaal bij om bewoners van het aardgas te krijgen. Het planmatig en grootschalig van het aardgas halen van woningen via een Wijkplan (Wijkuitvoeringsplan) en deze aansluiten op een warmtenet voorzien we nog niet grootschalig voor 2015. Wel direct erna. Dit heeft ook te maken dat het maken van plannen om wijken aan te sluiten om een collectief warmtenet veel tijd kost. WarmtelinQ kan vanaf 2025 warmte leveren.
33	GL	Hoe gaan we de genoemde streefcijfers op het gebied van stikstof en luchtkwaliteit behalen? Wat zijn de komende jaren de doelen? Gaan die na verloop van tijd ook ambitieuzer worden dan de huidige normen?	69	Met de uitvoering van de lokale maatregelen in het Actieplan luchtkwaliteit en de aansluiting bij het Schone luchtakkoord dragen we bij aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Het doel is het behalen van gezondheidswinst ten opzichte van 2016. Dit door te voldoen aan de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit. In het kader van het Schone luchtakkoord worden maatregelen onderzocht en een tijlspad uitgewerkt om te voldoen aan de aangescherpte advieswaarden van de WHO van september 2021. Voldoen aan deze advieswaarden is een grote uitdaging voor Rijswijk en Nederland. Nog ambitieuzer dan de doelstelling te voldoen aan de WHO advieswaarden is voor Rijswijk op dit moment onhaalbaar.
187	RB	Versterking van de agglomeratiekracht door verbetering van de samenhang tussen regionale economische clusters, koppeling van woning- en arbeidsmarkt en een goede leefomgeving is daarbij het uitgangspunt. Kan dit vertaald worden naar Jip & Janneke taal?	69	Agglomeratiekracht is het voordeel dat ontstaat wanneer bedrijven bij elkaar liggen en van elkaar profiteren en er voldoende (mogelijke) werknemers vlakbij wonen. Een voorbeeld is een bedrijf dat onderzoek doet naar manieren waarop stoelen gerecycled kunnen worden en een naburig bedrijf die stoelen maakt. Dit trekt vervolgens een bedrijf aan dat oude stoelen inzamelt. Zo krijg je drie bedrijven die gebruik maken van elkaars kennis en die de bedrijfsvoering van alle drie de bedrijven beter maken. Door te zorgen voor voldoende en de juiste woningen gaan veel mensen met de juiste opleiding in de buurt van die bedrijven wonen, waardoor het voor andere bedrijven in de sector nóg interessanter wordt om zich te vestigen bij die bestaande drie bedrijven. Door goede bereikbaarheid wordt dit effect nog eens vergroot.

34	GL	(Programma Stadsontwikkeling tweede punt) Wordt bij de leefbaarheidseffectrapportages ook het stedelijk hitte-eiland-effect meegerekend?	70	Ja, zowel bij gebiedsontwikkelingen als stadsbreed vanuit het Programma Stadsontwikkeling wordt er rekening gehouden met het tegengaan van hittestress.
80	VVD	Hoe verlopen de gesprekken met ProRail en de NS over de toekomst van Station Rijswijk?	70	De gesprekken verlopen constructief maar de urgentie wordt nog niet door alle partijen op dezelfde manier ervaren.
188	RB	In het BO Leefomgeving van juni 2022 hebben het Rijk en de regio afgesproken dat dit najaar de Startbeslissing definitief kan worden genomen voor de MIRT-verkenning Oude Lijn als onderdeel van het gebiedsgericht programma Mobiliteit en Verstedelijking (MoVe). Om te komen tot toekomstbestendige verstedelijking worden naast wederkerige afspraken over verstedelijking en bereikbaarheid ook concretere afspraken gemaakt op onder meer de thema's Groen in en om de stad, klimaatadaptatie en energie. De wijze waarop (wat in Verstedelijkingsakkoord Zuidelijke Randstad als NOVEX-gebied en wat in Woondeals voor Zuid-Holland) zal richting het komende BO MIRT worden uitgekristalliseerd. Afkortingen MIRT en BO MIRT, wat staan deze voor? En wat is een NOVEX-gebied?	70	MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport. BO staat voor Bestuurlijk Overleg. In het BO MIRT onderhandelen de rijksoverheid, de provincie en gemeenten en andere betrokkenen over de plannen en financiering van gebiedsontwikkelingen en grote infrastructurele investeringen. In het BO MIRT wordt ook besloten over de toekenning van de €6 mld. die door het rijk is gereserveerd voor infrastructuur voor grote woningbouwgebieden. NOVEX staat voor Nationale Omgevingsvisie Extra. In de NOVEX zijn gebieden aangewezen met opgaven van nationaal belang zoals de grote woningbouwopgaven. Een beetje zoals vroeger de VINEX wijken (Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra), maar dan een groter gebied. Zie ook https://denationaleomgevingsvisie.nl/programma+novex/novex-gebieden/default.aspx
35	GL	Wat zijn de plannen voor betaalbare geclusterde woningen voor ouderen?	71	In de Woonzorgvisie 2021-2030 is de ambitie opgenomen om tot 2030, 635 geclusterde wooneenheden voor ouderen toe te voegen, mede in het betaalbare segment. Momenteel worden gesprekken gevoerd met ontwikkelende partijen die actief zijn in de stad en wordt in het kader van een onderzoek naar gemeentelijke locaties bezien waar deze ambitie concreet gestalte te geven.
81	VVD	Zijn er al plannen met de woningbouwlocatie Trias gebouw?	71	Niet concreet, maar het college zal uitvoering geven aan de motie die voor deze locatie is aangenomen. Zie daarvoor vraag en antwoord 132.
132	CDA	In relatie tot de aangenomen motie over invulling voormalige Trias-locatie: welke stappen zijn er ondernomen om hier te komen tot seniorenhuisvesting (hofjes)? Welke investeringen zijn hier benodigd? Kan het college inzicht geven in de jaarlijkse exploitatie (met inbegrip van de grondexploitatie) van deze ontwikkeling?	71	De locatie is onderdeel van een onderzoek naar gemeentelijke locaties, waarin maatschappelijke functies (zoals onderwijsvoorzieningen) en de huisvesting van bijzondere doelgroepen in beeld worden gebracht. Eventuele investeringen en / of exploitatielasten zijn op dit moment nog niet bekend. Wanneer de locatie - conform de motie - door Rijswijk Wonen wordt ontwikkeld, dan ligt het voor de hand dat zij de exploitatie verzorgt.
36	GL	(over kopje bomen) Wordt voor de bomen die moeten worden gekapt hetzelfde aantal bomen herplant (boomstammen tellen) of wordt dezelfde hoeveelheid kroonoppervlakte herplant? Waarom is voor de ene ofwel de andere methode gekozen?	72	In principe wordt iedere gekapte boom vervangen door een nieuwe. Dit lukt helaas niet altijd. Soms liggen er te veel kabels en leidingen in de ondergrond om een boom te planten, of wordt binnen afzienbare tijd een straat opnieuw ingericht. In dat geval wordt elders in de gemeente een nieuwe boom geplant. Het gekapte kroonoppervlak compenseren met nieuwe bomen is technisch niet haalbaar.
37	GL	(over kopje bomen) Moeten de nieuwe bomen ter vervanging van gekapte bomen altijd op dezelfde plek worden geplant? Zo nee, hoe ver mag een nieuwe boom staan van de boom die het hoort te vervangen?	72	In principe wordt iedere gekapte boom vervangen door een nieuwe. Dit lukt helaas niet altijd. Soms liggen er te veel kabels en leidingen in de ondergrond om een boom te planten, of wordt binnen afzienbare tijd een straat opnieuw ingericht. In dat geval wordt elders in de gemeente een nieuwe boom geplant.
95	D66	U geeft aan dat 'we een natuureducatiecentrum realiseren' wie zijn we, en welke specifieke kosten zijn hiermee gemoeid, dit gezien de bestaande en toekomstige inzet van stichtingen en vrijwilligers? Welke samenwerking wil de gemeente bereiken en hoe wordt de samenwerking vormgegeven?	72	De gemeente heeft in samenwerking met Stichting Natuurtuin het nieuwe natuureducatiecentrum gerealiseerd. Dit is bijna afgerond. De kosten hiervoor bedragen ca. €225.000. Met de stichting worden nog praktische afspraken gemaakt over het gebruik van het centrum.
189	RB	We streven binnen de groene ruimte naar een breed palet aan vrijetijdsmogelijkheden. Dit draagt ook bij aan de gezondheid van inwoners: ouderen, maar zeker ook jongeren en kinderen. Wat wordt er verstaan onder vrijetijdsmogelijkheden?	72	Onder vrijetijdsmogelijkheden wordt wandelen, fietsen, joggen, spelen etc. bedoeld.
235	PVDA	Wanneer is de inzet van de doorstroommakelaar geslaagd te noemen?	72	De inzet is geslaagd als er daadwerkelijk bereidheid om te verhuizen ontstaat en doorstroming zal gaan plaats vinden zowel in de koop-, vrije- als huursector.
38	GL	In de tekst over dierenwelzijn staan wilde dieren niet genoemd. Wat zijn de doelstellingen voor het welzijn van wilde dieren, en voornamelijk insecten, ook voor de biodiversiteit? Waarom staan die niet bij het onderwerp dierenwelzijn?	73	Zie doelstelling: "Wij geven meer aandacht aan het bevorderen van het welzijn van wilde dieren en het vervoer en de opvang van wilde dieren in nood"
75	VVD	Waarom duurt de voortgang met de intentieverklaring Zuid Hollands landschap zo lang? Vraagt Rijswijk te veel geld voor dit verwaarloosde vastgoed?	73	Stichting Zuid-Hollands Landschap heeft na een uitgebreid onderzoek aangegeven de locatie niet te willen aankopen met oog op hun eigen businesscase en de constatering dat ze de benodigde expertise niet in huis hebben. Met de Stichting was nog niet gesproken over de verkoopprijs.
96	D66	De stichtingen en verenigingen die voor de wettelijke opvang van dieren zorgen hebben meer kosten i.v.m. de stijging van energieprijzen. Er is een wildopvang locatie weggevallen. Betekent het wegvallen van opvangmogelijkheden ook meer kosten voor de wettelijke taak van de gemeente i.v.m. zoeken van andere oplossingen?	73	Opvangcentra voor huisdieren (katten, honden, konijnen, knaagdieren) gevestigd binnen gemeentegrenzen Rijswijk, vooralsnog mogelijk binnen beschikbaar budget. Opvangcentra wilde dieren gevestigd buiten Rijswijk verwachten we een stijging in vervoerkosten (dierenambulance) door wegvallen Wildopvang Delft. Nog onduidelijk wat financieel de gevolgen gaan zijn.

97	D66	U heeft het over acties in meerdere beleidsterreinen m.b.t. dierenwelzijn, wat bedoelt u hiermee en wat zijn hier voorbeelden van?	73	Flora en fauna gaan hand in hand dus Dierenwelzijn heeft vooral raakvlakken met Groen en bijvoorbeeld de herinrichting van het Wilhelminapark en de Landgoederenzone.
121	BVR	Dierenwelzijn De hondenspeeltuin langs de Schaapweg is een groot succes.Het draagt tevens bij aan bestrijding van de eenzaamheid van Rijswijker die in contact komen met elkaar. Is het College bereid om het aantal afgesloten uitlaatgebieden uit te breiden?	73	In het Wilhelminapark wordt een omheinde hondenspeeltuin gerealiseerd met tevens zwemmogelijkheid voor de honden in de naastgelegen vijver. Mogelijkheden voor verdere uitbreiding zijn beperkt vanwege het multi functionele gebruik van onze groenzones.
126	CDA	Groenbeheersplan 2024-2028: is er al een tijdschema beschikbaar voor het opstellen van dit plan?	73	Dit wordt momenteel opgestart. De verwachting is dat het vóór de zomer aan de raad gepresenteerd kan worden.
190	RB	Wij bevorderen dierenwelzijn in onze gemeente door dierenwelzijn duurzaam te integreren in ons gemeentelijk handelen en bewustwording over dierenwelzijn onder onze inwoners te versterken. Hoe ziet deze bevordering er dan uit?Wij geven meer aandacht aan het bevorderen van het welzijn van wilde dieren en het vervoer en de opvang van wilde dieren in nood. Hoe ziet deze aandacht er dan uit? En welke wilde dieren zijn er binnen onze gemeente?	73	Bevordering door bijvoorbeeld ecologische toets bouwprojecten, maaibeeld en bomenkap niet in broedseizoen, vleermuisprotocol e.d. Meer aandacht wilde dieren door wildopvangcentra (financieel) te ondersteunen. Er is geen lijst met alle wilde dieren die voorkomen in Rijswijk
191	RB	Op verschillende plekken zijn interventies ingezet om bijplaatsingen en illegale dumpingen te voorkomen. Denk hierbij aan (levende) containertuintjes, gedragsprikkelers en slimme maatregelen. Welke gedragsprikkelers? Welke slimme maatregelen?Wat zijn de kosten van het realiseren van een containertuintje? Sorteren deze containertuintjes sinds het moment van realisatie tot op heden het gewenste effect? Hoeveel containertuintjes bent u voornemens te realiseren in 2023? En hoeveel budget is hiervoor begroot in 2023?	74	Op 5 locaties hebben we containertuintjes (13 stuks), verlichting met bewegingssensor en verlichte ogen. Een tuintje kost € 1720,- per stuk (staffel). De duur van de maatregelen is nog te kort om hier conclusies over te trekken. We zien wel her en der minder zakken, maar niet overal. We wachten eerst deze effecten af voordat meer maatregelen genomen worden.
192	RB	Met kleinschalige ingrepen knappen we kansrijke plekken in de openbare ruimte op waar sprake is van achterstallig onderhoud, of waar onderhoud niet (meer) leidt tot een kwaliteitsverbetering. We maken deze plekken mooier en bekijken daarbij of de ingrepen zich lenen voor actieve betrokkenheid en participatieve inbreng van omwonenden. Welke kleinschalige ingrepen?	74	Hierbij kan gedacht worden aan het aanbrengen of opknappen van groenvakken, bewonersinitiatieven om boomspiegels te vergroten en te onderhouden, aanplant van bloembollen, het beschilderen van transformatorstations, beplakken van elektrakasten etc.
39	GL	In het energietransitie deel van Wonen/Leven staat niets over geothermie. Op bladzijde 37 van Economie/Werken wel. Wordt het ontwikkelen van een geothermiebron vooral getrokken door bedrijven? Zal warmte beschikbaar zijn voor huishoudens? Hoeveel geothermie projecten zitten in de planning en op welke tijdschalen?	75	Wij zullen als gemeente geen eigen geothermiebron ontwikkelen/exploiteren. We houden er wel rekening mee in onze plannen dat er 1 of 2 geothermiebronnen komen in Rijswijk, die via een warmtenet een deel van de huishoudens in Rijswijk gaan voorzien van duurzame warmte
9	G&R	Door de uitstel van de Omgevingswet lopen de trajecten inzake "Plan van Aanpak voor de Omgevingsvisie en het vanaf 1 januari 2023 werken met het Omgevingsplan" vertragingen op. Welke afbreukrisico's kunnen hierdoor ontstaan? en welke financiële tegenslagen verwacht u hierdoor?	76	Voor de gemeentelijke Omgevingsvisie hoeft geen vertraging te ontstaan. Plan is om deze in 2023 te starten, aannemende dat het Rijk de extra gelden ook in 2023 gewoon beschikbaar stelt als eerder aangekondigt. Uitstel van de Omgevingswet hoeft eveneens niet te leiden tot vertraging in het traject Omgevingsplan. De voorbereidingen voor het omgevingsplan Rijswijk kunnen doorlopen ook al treedt de Omgevingswet nog niet inwerking.
40	GL	(kopje verbeteren milieukwaliteit) "In 2023 werken wij aan de realisatie van maatregelen uit het Actieplan Luchtkwaliteit en het Schone Luchtakkoord. Een van de maatregelen is uitvoering geven aan het citizen science (burger wetenschap) project "Samen meten luchtkwaliteit op scholen." Kunt u meer voorbeelden noemen van maatregelen die in 2023 in uitvoering gaan?	76	De voorbereidingen voor het verkeersbesluit inzake de uitbreiding en invoering van milieuzones. Nul emissie wagenpark en nul emissie groenbeheer, Verbetering doorstroming autoverkeer en stimuleren fietsgebruik
62	VVD	Zonneveld naast A4, waar precies?	76	In de Regionale EnergieStrategie is de A4 als zoeklocatie opgenomen voor zonnepanelen. De potentie in Rijswijk zal niet groot zijn . In combinatie met de verbreding van de A4 zal gekeken moeten worden waar zonnepanelen zijn toe te passen en op welke wijze (bijv. geluidscherm). Een excate locatie is nu nog niet aan te geven.
76	VVD	Waarom wordt er nog gesproken over bronscheiding, als er besloten is in het coalitieakkoord dat nascheiding de te volgen weg is?	76	Nascheiding en bronscheiding zijn systemen die naast elkaar gevoerd worden binnen de gemeente. Nascheiding vindt plaats voor pmd en niet de andere stromen die gescheiden aan huis worden opgehaald. Een evaluatie over deze maatregelen en het gevoerde beleid volgt nog dit jaar.
236	PVDA	Afval en grondstoffen Vanaf vorig jaar is nascheiding van kracht bij hoogbouw woningen. Met deze techniek wordt pmd (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen, blikjes en drankpakken) uit het restafval gescheiden voor recycling. De hoeveelheid restafval daalt hierdoor. Is er al iets te zeggen over het resultaat wat dit heeft opgeleverd gezien onze taakstelling van € 337.000 op de reductie van restafval	76	Er zijn voorzichtig positieve effecten te noemen. Op dit moment is een evaluatie in ontwikkeling.
63	VVD	Het streven naar een circulaire stad is mooi. Neemt het college zich voor om in elk raadsvoorstel inzichtelijk te maken in hoeverre er in het voorstel rekening is gehouden met deze ambitie?	77	In ieder voorstel is het aandachtspunt Duurzaamheid opgenomen. Indien er sprake is van circulariteit wordt dit onder het aandachtspunt Duurzaamheid opgenomen in een voorstel.
237	PVDA	Voor een succesvolle integrale aanpak in wijkontwikkeling en verbetering leefbaarheid werken we in 2023 vanuit de thematiek die in de gebieden spelen en ontwikkelen we daar waar nodig een gebiedsprogramma of een plan van aanpak op maat. We stellen Gebiedsregisseurs aan die bekend zijn met de belangrijkste wijkontwikkelingen en die een vruchtbare werkrelatie met de wijkpartners en inwoners hebben opgebouwd.Hoe past hier de uitvoering van de overgenomen motie 'Wijkbudgetten' in thuis en wat betekend dit financieel	77	De gebiedsregisseurs werken momenteel met een algemeen budget dat zij op basis van de behoefte van wijken en inwoners inzetten. Zo krijgt de Muziekbuurt extra aandacht. Ook werken we momenteel aan het uitwerken van een voorstel om een zgn. initiatievenloket op te richten op het participatieplatform Samen.Rijswijk. Bij de uitwerking van het voorstel is de verkenning van de mogelijkheden voor wijkbudgetten een onderdeel. Op die manier krijgen inwoners meer zelfbeschikking over budget om de leefbaarheid van hun omgeving te behouden of verbeteren. Daarover ontvangt de raad tzt. een (financieel) voorstel.

41	GL	(exploitatie) In deze exploitatie is er geen post te zien voor de energietransitie, het isoleren van woningen, of het verduurzamen van het eigen vastgoed (terwijl dit wel in de tekst wordt omschreven). Valt dit onder één van de posten? Zo ja, welke? Zo nee, waar worden de bijbehorende kosten dan ondergebracht?	78	Voor het eigen maatschappelijk vastgoed zullen we een afzonderlijk raadsvoorstel naar de raad sturen voor de investering om ons eigen vastgoed te verduurzamen. Particulier vastgoed zal zelf zorg moeten dragen voor de investeringen en exploitatie van het vastgoed. Wij hebben in de begroting alleen kosten opgenomen voor de communicatie, informatie en begeleiding van collectieve initiatieven.
77	VVD	Wanneer wordt de raad geïnformeerd over het plan voor de buitenruimte bij het Huis van de Stad? wat zijn de kosten en passen die nog in de sluitende business case?	78	U ontvangt eendaags een verzoek voor een presentatie aan u waarin diverse scenario's worden geschetst voor de herinrichting van het openbaar gebied rondom het Huis van de Stad en de Rijswijkse schouwburg. Hiermee wordt invulling gegeven aan het verzoek van uw Raad uit 2019, destijds vervat in een tweetal moties n.a.v. de behandeling van het raadsvoorstel op 21 mei 2019 over het technisch ontwerp van fase 1 van het Huis van de Stad. Deze scenario's gaan vergezeld van een kostenopgave op investeringsniveau alsook op exploitatieniveau. Bij de berekening van de exploitatielasten is rekening gehouden met de beschikbare middelen uit het Groiefonds. Door de verbreding van de scope van het her in te richten gebied, voortvloeiend uit het coalitieakkoord van destijds en uit genoemde moties, maakt de herinrichting geen deel meer uit van de bussines case van het Huis van de Stad. Wij hebben dit in het verleden reeds meermalen gemeld.
116	BVR	Het realiseren van de ondergrondse parkeergarage wordt niet genoemd? Graag uitleg.	78	U ontvangt eendaags een verzoek voor een presentatie aan u waarin diverse scenario's worden geschetst voor de herinrichting van het openbaar gebied rondom het Huis van de Stad en de Rijswijkse schouwburg, ook ondergronds. Gelet op de financiële impact van een dergelijke parkeervoorziening is een gedegen afweging, ook van uw raad, op voorhand noodzakelijk vooraleer de daarmee gepaard gaande financiële consequenties in de (meerjaren)begroting op te nemen.
193	RB	We gaan de komende tijd meer inzetten op communicatie. We richten ons vooral op de wijken waar de mensen nog weinig hun afval scheiden. Hoe gaat deze communicatie verlopen? Welke wijken zijn dit?	79	Met name de Artiestenbuurt en Muziekbuilt, maar ook de wijken die komend jaar voor HnI in aanmerking komen. Inmiddels is een gemeentebrede campagne gestart die met name op de kwaliteit van gft-e en pmd is gericht.
194	RB	Daarnaast versnellen we de uitrol van HNI. Wat betekent HNI?	79	Het nieuwe inzamelen (omgekeerd inzamelen). Hierbij wordt het inzamelen van grondstoffen (afvalscheiden) gemotiveerd.
238	PVDA	8300 Bouwgrondexploitatie Lasten voordeel € 385.000 (Raming 2025 t.o.v. 2024)Baten nadeel € 385.000 (Raming 2025 t.o.v. 2024) Het betreft hier een geraamd budget dat gedekt is vanuit de ontvangsten Woningbouwimpuls subsidie, ten behoeve van het opstellen van een inrichtingsplan voor de buitenruimte van Bogaard stadscentrum, in de jaren '23 en '24. Daarna gaan we richting uitvoering; raming daarvoor is nog niet gereed! Kunt u een inschatting maken wat de lasten zullen gaan worden voor de jaren '25 en '26 en de jaren daarna?	80	Het budget voor de inrichting openbare ruimte is in het verleden op hoofdlijn taakstellend vastgesteld. De kosten voor de herinrichting zullen gedekt worden vanuit de Woningbouwimpuls en de ontvangen exploitatiebijdragen van ontwikkelaars. Een punt van zorg zijn de prijsstijgingen van het afgelopen jaar. Deze prijsstijgingen worden slechts ten dele door een verhoogde bijdrage van de ontwikkelaars gecompenseerd. In de loop van 2023 – 2024 komt hier meer zicht op. Daarentegen kunnen eventuele meeropbrengsten door extra woningen boven hetgeen genoemd is in het Ontwikkelkader mogelijk zorgen voor extra inkomsten. Een reële inschatting voor de lasten en baten in '25 en '26 zal in de periode '23 en '24 helderder worden en is daarmee nu nog niet te geven.
82	VVD	Gaat het College nog steeds uit van een sluitende GREX Rijswijk-Buiten na afloop van het project en zo ja hoe gaat u het huidige gat van 3,8 miljoen euro wegwerken?	81	Nee, daar gaat het college niet van uit. Voor het geraamde nadelig saldo heeft de gemeenteraad een voorziening getroffen.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en overhead

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
124	CDA	Wat betreft de baten inzake OZB 'eigenaren niet-woningen': hoeveel betalen Rijswijkse verenigingen (in het bijzonder sportclubs) aan OZB?	82	Wanneer de vereniging eigenaar is van de onroerend zaak, wordt deze regulier aangeslagen voor niet woning tarief. Het te betalen bedrag is een percentage van de waarde.
239	PVDA	Wat wordt bedoeld met de stelpost 'nog te realiseren ombuigingen'?	83	In eerdere begrotingen is rekening gehouden met de groei van Rijswijk hetgeen zou leiden tot meer inkomsten, met name uit het gemeentefonds, waar extra organisatiekosten met betrekking tot dienstverlening en onderhoud tegenover zouden staan. Met aandacht voor procesoptimalisaties en efficiency wilden we zorgen voor inperking van de (extra) organisatiekosten waardoor een deel van de extra inkomsten aangewend zou kunnen worden voor de algemene middelen. Vanuit dit oogpunt zijn deze stelposten opgenomen.
240	PVDA	Overhead Externe inhuur gaat van 16,3% naar 4,4% (2023) en naar 4,3% (2024) Betekend dit dat u verwacht dat de formatie met grote stappen op orde komt waardoor inhuur minder nodig is?	85	Jaarlijks wordt er beperkt inhuur geraamd en opgenomen in de begroting (bijvoorbeeld voor piekbelasting Handhaving). De realisatie van de inhuur in de jaarrekening 2021 was 16,4%. In de realisatie zit ook de inhuur die niet is geraamd in de begroting, maar die wordt gedaan als gevolg van bijvoorbeeld vacatureruimte. De salarislasten die vrijvallen als gevolg van de vacatureruimte kunnen worden ingezet om (tijdelijk) extern in te huren om de continuïteit van de werkzaamheden te waarborgen. (zie ook pagina 110 van de begroting.) Gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt zal inhuur onontkoombaar zijn.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
42	GL	"De gemeente Rijswijk wil risico's die zij loopt beheersbaar houden. Hiertoe wordt o.a. extra geïnvesteerd in de professionalisering van projectmanagement."Wat houdt deze professionalisering in en waarom zorgt dit voor het beheersbaar houden van risico's?	87	De schaa sprong die Rijswijk aan het maken is heeft een effect op de organisatie. De binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen (Stadscentrum Bogaard, Havenkwartier, Kesslerpark, Te Werve) vraagt om meer kwaliteit en kwantiteit. Daarom is nu een standaard ontwikkeld voor het Projectmatig Werken en is er binnen elk domein een eigen businesscontroller beschikbaar.
195	RB	De gemeente Rijswijk wil risico's die zij loopt beheersbaar houden. Hiertoe wordt o.a. extra geïnvesteerd in de professionalisering van projectmanagement. Hoe ziet deze professionalisering eruit?	87	De schaa sprong die Rijswijk aan het maken is heeft een effect op de organisatie. De binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen (Stadscentrum Bogaard, Havenkwartier, Kesslerpark, Te Werve) vraagt om meer kwaliteit en kwantiteit. Daarom is nu een standaard ontwikkeld voor het Projectmatig Werken en is er binnen elk domein een eigen businesscontroller beschikbaar.
83	D66	Bij de schatting van het benodigd weerstandvermogen wordt rekening gehouden met betalingsproblemen bij burgers t.g.v. de toenemende inflatie en de energiecrisis, maar er wordt weinig groei ingeboekt in de begroting Sociaal Domein voor schuldhelpverlening en armoedebestrijding de komende jaren. Verwacht de gemeente geen extra (financiële) inspanning te moeten doen voor de preventie en bestrijding van schulden en armoede bij burgers in de periode 2023-2026 t.g.v. de hoge inflatie, incl. energieprijzen, en een op handen zijnde economische recessie? Of zal de door het Rijk gegeven € 1.028.125 (zie RIB 22 074) t.b.v. de bestrijding energiearmoede volstaan?	89	Het weerstandsvermogen is bedoeld voor het dekken van risico's die zich daadwerkelijk voordoen. Voor de uitvoering van het armoedebeleid proberen we de kosten zo goed mogelijk te begrenzen. Vanwege de huidige ontwikkelingen verwachten we dat de doelgroep van het armoedebeleid zal stijgen. En daarmee ook het aantal aanvragen voor minimaregelingen of andere vormen van ondersteuning vanuit het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid. Hoeveel dat zal gaan kosten, is nu nog niet bekend. Dit is onder ander afhankelijk van welke nieuwe minimamaatregelen de gemeente wil bieden aan de doelgroep. Het bedrag van €1.028.125 is bestemd voor de bestrijding van energiearmoede en kan aan niets anders worden besteed.
43	GL	"Afzonderlijk van het gemeentebreed gehanteerd risicomangementsysteem systeem is een risicoanalyse uitgevoerd op de grondexploitatie Rijswijk Buiten. Omdat de werkwijze niet geheel overeenkomt met het gehanteerde systeem worden de resultaten apart vermeld en zijn deze niet opgenomen in bovenstaand overzicht."Waarom komt de werkwijze niet overeen met het gehanteerde systeem en wat was de reden om van de werkwijze af te wijken?	90	Ook bij de grondexploitatie van RijswijkBuiten worden alle risico's met hun omvang en impact in beeld gebracht. In het gemeentebreed gehanteerde systeem worden alle risico's door middel van een kansberekening statistisch gewogen. Het rekenmodel doet een goede schatting op basis van een heel groot aantal waarnemingen. Die risico's welke naar hun aard typisch tot een bouwgrondexploitatie behoren (als aanbestedingen, verwervingen, afzet, fasering, planvorming enz.) en voor het succes van de grondexploitatie niet openbaar behoren te zijn, worden vertrouwelijk in de herziening van de grondexploitatie opgenomen en niet in het risicomangementsysteem.
196	RB	Hoe kan het dat ondanks de stijgende grondprijzen er toch een nadelig saldo op de grondexploitatie is ontstaan?	90	Naast de grondopbrengsten wordt het saldo van de grondexploitatie ook bepaald door de lasten. Het nadelig saldo vanuit voorgaande jaren is ontstaan door hogere lasten en opgelopen vertragingen door bezwaar en beroepsprocedures. Op dit moment zijn de bouwkostenstijgingen en prijsstijgingen bij de kosten van het bouw- en woonrijpmaken factoren die van invloed zijn op het saldo.
197	RB	Hoe kan het dat voor het jaar 2023 alle kengetallen stijgen m.u.v. Grondexploitatie en Belastingcapaciteit ten opzichte van 2022?	92	De nettoschuldquote stijgt t.o.v. 2022, omdat er in 2023 meer vreemd vermogen wordt aangetrokken. De solvabiliteitsratio stijgt, omdat het totaal van de reserves 2022 stijgt. Het kengetal van de grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de bouwgronden zich verhoudt tot de geraamde baten. De waarde van de bouwgronden 2023 is lager als gevolg van grondverkoop en de geraamde baten in 2023 zijn t.o.v. 2022 gestegen. Hierdoor is het kengetal 2023 lager dan 2022. Het kengetal belastingcapaciteit laat zien hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot de landelijk gemiddelde woonlasten. Dit kengetal daalt in 2023 t.o.v. 2022 door de daling van ca 2,5% van de gemiddelde woonlast per woning in Rijswijk en de stijging van de landelijk gemiddelde woonlast per woning met ca 11%.
78	VVD	Hoe staat het met de uitwerking van de plannen die gefinancierd worden uit het Groeifonds?	94	Zie bijlage bij vraag 78 VVD.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
198	RB	Welke meldingen komen exact binnen ondersteund door cijfers en wat is de huidige reactietermijn van het KCC? Welke KPI's zijn hier gesteld?	96	Op dit moment worden geen gegevens bijgehouden maar ingezet op onderzoek naar vervanging van de huidige applicatie. Het KCC zet de meldingen door naar de vakafdeling. Voor meldingen staat een afhandelingstermijn van 5 werkdagen. Voor meldingen tav lantaarnpalen is de afhandelingstermijn 10 werkdagen.

199	RB	Is er in het kader van personeelstekort ook gekeken naar de mogelijkheid wellicht iets minder gekwalificeerde mensen aan te nemen en deze een opleiding aan te bieden	97	We bekijken alle mogelijke oplossingen om binnen deze hele krappe arbeidsmarkt de benodigde capaciteit en kwaliteit op orde te houden. Opleiden van nog niet voldoende gekwalificeerd personeel vraagt ook begeleidingstijd.
200	RB	Graag zouden wij willen weten om welke objecten dit gaat en of omwonenden hier goed van op de hoogte gehouden gaan worden	99	Vanuit het project "Vervanging bruggen 2022/2023" staat de vervanging van 13 houten parkbruggen, die aan het einde van hun technische levensduur zijn, in de planning. Voor 2021 stond er ook al een dergelijk project in de planning, voor 7 van dergelijke bruggen. Door onderbezetting is de vervanging van deze 7 bruggen pas in 2022 in uitvoering gekomen. De oorspronkelijk voor 2022/2023 geplande vervanging van 13 parkbruggen schuift daarmee een jaar op, dus naar 2023/2024. Vanuit de arealaalinspectie die in 2021 is uitgevoerd, volgt het advies om de komende jaren daar bovenop nog een aantal kunstwerken te vervangen. Momenteel wordt gewerkt aan een meerjarenplanning voor de vervanging van kunstwerken, deze planning is eind 2022 gereed. Omwonenden worden enkele weken voordat de uitvoering begint, middels een bewonersbrief op de hoogte gesteld.
201	RB	Wat zijn de kosten voor het uit handen geven van het beheer ten opzichte van het zelf doen?	99	Vooralsnog is er sprake van een pilot bij het Huis van de Stad voor de periode maart 2022 t/m december 2023. Er zijn afspraken gemaakt op basis van een uurtarief en een voorlopige inschatting van het aantal uren. Per kalenderjaar komt dit neer op ongeveer € 35.000,-. De capaciteit om dit in eigen beheer te doen is momenteel binnen de eigen organisatie niet beschikbaar
64	VVD	Er is geen exploitatiebudget vastgesteld voor speelplekken?	100	De cijfers voor het exploitatiebudget spelen zijn abusievelijk weggevalen de cijferreeks van 2023 t/m 2026 is voor elk jaar 155.000
98	D66	Wegen investeringsbudgetten: voor 2024 en 2025 is extra budget voorzien, gaat dit met name over de herinrichting van de probleemstraten? In 2026 zijn minder investeringen voorzien dan in 2023. Kunt u aangeven om welke investeringen het gaat in 2024 en 2025, en hoe de sterkte daling in 2026 wordt verklaard? Dit mede gezien de eerdere ervaringen met uitloop van de aanpak van probleemstraten en de groei ervan. Verwacht u dat er in 2026 geen probleemstraten meer zijn?	100	Dit gaat inderdaad met name over de integrale herinrichting van probleemstraten. De precieze investeringen voor 2024 en 2025 zijn nog niet vastgesteld, aangezien er nog afstemming met de beleidsterreinen groen, riolering en openbare verlichting plaats moet hebben welke projecten wanneer geprioriteerd worden; "werk met werk maken" en hinderbeperking voor bewoners zijn hier van groot belang. De planning is om in 2026 de aanpak van deze probleemstraten afgerond te hebben, hoewel uw constatering dat dit ambitieus is, klopt.
202	RB	Waarom is er voor spelen geen budget gereserveerd?	100	De cijfers voor het exploitatiebudget spelen zijn abusievelijk weggevalen de cijferreeks van 2023 t/m 2026 is voor elk jaar 155.000
241	PVDA	Onderhoud KapitaalgoederenWaarom is er onder Spelen geen bedrag opgenomen voor Veiligheids- controles en inspecties Reparaties en klein onderhoud	100	De cijfers voor het exploitatiebudget spelen zijn abusievelijk weggevalen de cijferreeks van 2023 t/m 2026 is voor elk jaar 155.000

Paragraaf bedrijfsvoering

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
44	GL	"Goed werkgeverschap: In onze organisatie voelen mensen zich prettig en veilig."Wat wordt er verstaan onder veilig en prettig, hoe wordt dat gemeten en welke concrete acties worden er ondernomen om dat te verbeteren?	101	In de gemeente wordt regelmatig aandacht besteed aan integer gedrag en gewenste omgangsvormen. Jaarlijks wordt met een verplichte dilemmatraining gemeten waar aandachtspunten liggen, binnen de teams worden deze vervolgens besproken. Bij de introductie vormt dit een vast onderdeel van het programma. Medewerkers kunnen bij de vertrouwenspersonen (integer gedrag) terecht met vragen en voor advies. HRM, de OR en de Vertrouwenspersonen hebben minimaal 2x per jaar overleg.
45	GL	"We hebben divers samengesteld personeelsbestand en sluiten we niemand buiten."Wat is in Rijswijk de definitie van een divers personeelsbestand, wat zijn de ambities daarvoor en worden er concrete stappen gezet zoals anoniem solliciteren?	101	Voor instroombeleid hanteren wij de definitie van Van Hal, Brock, Bouteba en Van den Bergh (2020): Diversiteit gaat om het erkennen van verschillen tussen werknemers. Inclusie om het creëren van een (werk)omgeving waaraan alle werknemers gelijkwaardig deel kunnen nemen en zich gerespecteerd en geaccepteerd voelen. We ondersteunen dit door: -Gebruiken van de sollicitatiecode van de Nederlandse Vereniging van Personeelsmanagement & Organisatieontwikkeling. -Nakomen van de landelijke banenafpraak/quotumregeling voor mensen met een arbeidsbeperking. -Aanbieden van hetzelfde introductieprogramma aan alle nieuwe medewerkers. -Organiseren van uitwisselingsessies voor het management en medewerkers over diversiteit en inclusie. -Aanbieden van een collectie artikelen over diversiteit en inclusie op de Rijswijk Academie. -Onderzoeken van de inzet van online selectietools ter objectivering van de selectie

65	VVD	Wordt het resultaat van de GAP-analyse met de raad gedeeld, en wanneer?	102	Binnen de organisatie is het project Groeien met de Stad gestart. Daarin wordt ook de huidige organisatie vergeleken met de gewenste organisatie die nodig is om de doelen te (kunnen blijven) realiseren (GAP-analyse). Daarover zal via de P&C-cyclus worden gerapporteerd.
66	VVD	Een verhogen naar 2%. Wat was het voorheen?	103	In 2022 was dit ongeveer 1,6% van de loonsom
203	RB	De corporate recruiter is dit inhuur? Zo ja, wat zijn de kosten hiervan en is dit ook mogelijk zonder inhuur?	103	Nee, de Corporate Recruiter treedt op reguliere basis in dienst. Hiervoor is formatie-ruimte beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt voor een korte periode voor beperkte uren aan (opstart)begeleiding ingehuurd.
204	RB	Is het College bereid om, mede gezien het hoge % inhuur afgelopen jaren en de daarbij behorende kosten, bij de vacatures die u openstelt hogere inschaling toe te passen om zo meer vacatures succesvol te kunnen gaan vervullen? Is het College het met ons een dat in vergelijking met andere gemeenten, rijksoverheden en het bedrijfsleven de inschaling voor functies in Rijswijk (te) laag is?	103	We werken met een vastgesteld functiehuis zodat duidelijk is welke waardering aan welke functie is gekoppeld en hoe functies zich tot elkaar verhouden. De schalen in het functiehuis zijn gekoppeld aan het inwoners aantal van de gemeente. Nu vallen we binnen de categorie 40.000 tot 60.000 inwoners. Met de groei van de stad naar 60.000 inwoners ontstaat hier meer ruimte in. Bij de werving kunnen we bovenop de vastgestelde schalen werken met (arbeidsmarkt-) toelagen. Dat doen we ook al. Uit een regionale benchmark binnen gemeenten (2021) bleek niet dat Rijswijk in algemene zin functies lager inschaalt in de functies t/m schaal 12. Wel hebben grotere gemeenten vaak strategische functies boven schaal 12. Het is onderdeel van project Groeien met de Stad om te onderzoeken welke strategische functies Rijswijk dient toe te voegen aan haar functiehuis. Wel zien we een hogere inschaling bij de Rijksoverheid (andere CAO). Een compleet beeld van de inschaling bij het bedrijfsleven ontbreekt.
205	RB	Het handmatig omzetten van nota's sturen naar een digitaal proces, gaat dit dan om het versturen van de nota's of om het omzetten van acceptgirobetaling naar bijv. ideaal betalen? Zo ja, hoe wordt hierin eventuele phishing tegengegaan?	104	Acceptgirokaarten verdwijnen in 2023. Daarom worden twee mogelijkheden ingevoerd om betalingen mogelijk te maken. Een nota via de mail of een nota met Barcode waarmee digitaal betaald kan worden. Bij introductie zal via communicatie gewezen worden op deze overgang en burgers kunnen bij vragen via het Klantcontactcentrum terecht bij de Financiële Administratie.
67	VVD	Is er sprake van doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de EU binnen de cloudstrategie en zo ja, welke maatregelen zijn getroffen om wel in lijn te zijn met de AVG?	105	Er is geen sprake van doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de EU binnen de cloudstrategie van gemeente Rijswijk. De cloudstrategie van gemeente Rijswijk hanteert elf sourcingsfactoren om vast te kunnen stellen of een sourcingkeuze goed passend is of juist niet. Privacy is (naast security en kwaliteit) benoemd tot één van de drie belangrijkste 'sourcingsfactoren' binnen de cloudstrategie van gemeente Rijswijk. Op de sourcingfactor 'Privacy' zijn specifieke kenmerken van toepassing, zoals data van de gemeente dient in de EU te blijven. Door privacy by design toe te passen hoeft privacy geen zware factor te zijn als de security goed geregeld is en de juiste afspraken met de leverancier zijn gemaakt (waaronder AVG). De toetsing op de sourcingsfactoren vindt plaats (vanuit een zgn. cloud-readiness-check) voordat er besloten wordt om een specifieke applicatie of IT-component naar 'de cloud' te brengen.
206	RB	Hoeveel is deze vergoeding thuiswerkplek en wat mag hiervoor aangeschaft worden? Was dit in 2020/2021 niet ook al het geval?	106	Per thuiswerkfaciliteit hebben we normbedragen vastgesteld. Deze normbedragen verschillen tussen de € 25,00 en de € 400,00 per thuiswerkfaciliteit. Medewerkers in dienst van de gemeente Rijswijk kunnen een vergoeding krijgen voor de volgende thuiswerkfaciliteiten: Instelbaar bureau Ergonomische bureaustoel Bureaulamp Voetensteun Laptopstandaard Tabletstandaard Beeldscherm Toetsenbord (laptop) iPad toetsenbord (bluetooth) Muis (draadloos of bedraad) USB-hub (4-poorts) Beeldscherm Adapter (HDMI/VGA) Headset (bedraad of draadloos) Deze vergoeding is sinds 2020 van kracht.

Paragraaf verbonden partijen

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
--------	--------	-------	-----------	----------

Paragraaf grondbeleid

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
207	RB	Graag een specificatie van de specifiek kwetsbare doelgroepen, over welke doelgroepen hebben we het dan precies?	122	Primair gaat het daarbij om statushouders en spoedzoekers. Spoedzoekers zijn alle woningzoekenden die door uitzonderlijke situaties met spoed op zoek zijn naar woonruimte (Economisch daklozen, echtscheidingen en starters).
79	VVD	Het oude raadhuis wordt in 2023 verkocht. Heeft u al gekeken naar verplaatsing van het oorlogsmonument in park Hofrust naar de buitenruimte van het Huis van de Stad zoals door de VVD Rijswijk eerder is verzocht?	123	Bij de inventarisatie van de verkoop van het pand aan de Laan van Hofrust, is het oorlogsmonument niet betrokken. Indien gewenst kan dit separaat onderzocht worden.
128	CDA	Welke ideeën heeft het college voor invulling functie van het oude Raadhuis? Waarom een voornemen om het in verkoop te brengen in 2023, niet definitief? Welke (verkoop)waarde? Blijft park in eigendom gemeente of verkoop met voorwaarden?	123	Een externe deskundige partij onderzoekt de mogelijkheden en voorwaarden van de verkoop van het Oude Raadhuis. De verwachting is dat het pand begin 2023 in verkoop gebracht gaat worden. Het is in eerste instantie niet de bedoeling het park te verkopen.
140	CDA	Landhuis De Voorde: kan het college de huidige stand van zaken schetsen wat betreft de mogelijke verkoop? En hoe lang is verkoop tegen een redelijke prijs - gezien de onderhoudstoestand - nog mogelijk?	123	Stichting Zuid-Hollands Landschap heeft na een uitgebreid onderzoek aangegeven de locatie niet te willen aankopen met oog op hun eigen businesscase en de constatering dat ze de benodigde expertise niet in huis hebben. Wij zijn nu een nieuwe verkoopprocedure aan het voorbereiden. Wij zullen u hierover op korte termijn nader informeren via een Raadsinformatiebrief
208	RB	Zijn er nadelige kosten door deze initiatiefnemer? Zo ja, wat zijn deze kosten en komen die voor rekening van de gemeente of de initiatiefnemer?	123	De initiatiefnemer draagt de kosten die hij zelf gemaakt heeft. De omvang van die kosten is bij de gemeente niet bekend.
209	RB	Om welke woningen gaat dit en wanneer eindigt de huur?	123	Het zijn de volgende woningen: Blekerslaan 46, Herenstraat 87, Laan van Hofrust 2, Schoolstraat 6 en 8, Sir Winston Churchillaan 239 en 241, Leliestraat 17, Van Vredenburgweg 172 a en 987, Oude Zwedpad 10. De panden kennen een huur voor onbepaalde tijd. Als de huur wordt opgezegd kan het pand in principe verkocht worden. Wanneer het pand onderdeel van een groter geheel kan uitmaken kan ter overbrugging tot het geheel verkocht wordt, leegstands beheer worden ingezet.

123	Wij.	Hoe verklaart u de 19% WOZ stijging ?	125	De marktwaarde is het uitgangspunt voor de WOZ-waarde. De WOZ-waarde is daarmee een zo goed mogelijke schatting van de mogelijke verkoopprijs. De marktstijging in Rijswijk is in lijn met de gemiddelde landelijke stijging van 20% zoals gepubliceerd door het CBS.
210	RB	De geraamde kosten voor kwijtschelding worden niet meegenomen in de kosten afvalstoffenheffing. Waar gaan deze kosten voor kwijtschelding komend jaar dan wel uit betaald worden?	126	De kwijtscheldingslasten worden in dat geval gedekt uit de algemene middelen van de gemeente.
211	RB	Waarom wordt er niet voor een kwijtschelding van bijv. 80% gekozen om zo ook deze inwoners zich toch verantwoordelijk te laten voelen voor het juist aanbieden van bijv. hun afval teneinde gedragsbeïnvloeding te bewerkstelligen?	128	Dit is staand beleid en vastgelegd in de Leidraad invordering 2016 welke door uw raad is vastgesteld. In oktober 2021 is daar een scenario analyse voor naar de raad gestuurd waarbij geen meerderheid was voor een nieuwe verdeling systematiek van de kwijtschelding.

Paragraaf financiering

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
117	BVR	Fietsenplan. Afname van personen die gebruik maken van het fietsenplan. Is hier geen belangstelling meer voor? Gaarne uitleg.	137	Er is geen sprake van een lagere belangstelling voor het fietsenplan. De manier waarop het fietsenplan wordt afgerekend, is wel enigszins gewijzigd. In plaats van de fietsen in termijnen af te rekenen, worden de fietsen vaker direct via het Individueel Keuzebudget (IKB) ineens afgerekend. Dat heeft tot gevolg dat er minder uitstaande leningen zijn.

Paragraaf RijswijkBuiten

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
212	RB	Welk effect het de realisatie van het mobi-punt in 2021 gehad op het autobezit in Rijswijk-Buiten?	142	We monitoren het autobezit en de parkeerdruk in de wijk. Daar is niet direct de invloed uit af te leiden van het mobipunt, aangezien er meerdere factoren van invloed (kunnen) zijn op het autobezit. We zetten vol in op de bewustwording van (het aanbod van) deelmobiliteit in de wijk. Met het monitoren kunnen we twee jaar tellend vanaf oplevering van de hele wijk beter analyseren in hoeverre het mobipunt bijdraagt aan (een afname van) het autobezit. Het mobi-punt wordt buitengewoon goed gebruikt en voorziet in een behoefte.

Subsidies

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
213	RB	Subsidies 2022 worden voor aanvang van het boekjaar aangevraagd en toegekend. Waarom zijn die subsidies 2022 nog niet openbaar gepubliceerd op de gemeentelijke website?	144	Het subsidieregister wordt na afloop van het jaar gepubliceerd omdat verzoeken het gehele jaar binnen kunnen komen. Desgewenst kan er tussentijds een voorlopig register gepubliceerd worden omdat de nieuwe subsidieapplicatie deze mogelijkheid kan bieden. In de subsidieparagraaf van de halfjaarlijkse rapportages kan het register ook gepubliceerd worden in het kader van de Wet Open Overheid (Woo).
46	GL	(subsidieraming)Klopt het dat in deze subsidieraming geen subsidies staan vermeld voor particulieren (bijvoorbeeld voor wijkinitiatieven of particuliere verduurzaming)? Zo nee, onder welke post staan die geschaard? Zo ja, waar staan dergelijke subsidies wel genoemd?	145	Wijkinitiatieven en particuliere verduurzaming vallen onder programma Wonen en Leven. Lokaal hebben wij subsidiemiddelen vrijgemaakt om wijkinitiatieven te subsidiëren vanuit Loket Stadskracht. Wijkinitiatieven en particulieren ondersteunen wij onder andere door voorlichting te geven, door bijvoorbeeld het Regionaal Energieloket of door collectieve inkoopacties te houden. Dit gebeurt vanuit lopende middelen. Verder zijn we verantwoordelijk voor de uitvoering van diverse rijkssubsidies (Regeling Reductie Energie Wonen en Energiearmoede via Single Information Single Audit (SiSa)) ondersteunen wij VvE en particulieren bij de verduurzaming van het vastgoed.
214	RB	Kunt u de subsidies voor de programma's 65400 Kunst en Cultuur en 65410 Cultureel erfgoed nader specificeren?	145	Kunst en cultuur: Cultuureducatie, Schouwburg, Trias, Instellingen en particulieren voor kunst en cultuur. Cultureel erfgoed: Musea, monumentendag, gemeente monumenten.
242	PVDA	Welke extra inzet wordt gepleegd om derde geldstromen vanaf 2023 te verwerven? Wordt hier extra fte. dan wel externe inhuur voor ingeet?	145	Er is een verkenning gestart naar het subsidiepotentieel voor Rijswijk in brede zin. Aan de hand hiervan wordt bepaald in welke vorm het proces voor externe subsidieverwerving zo efficiënt mogelijk in de organisatie geborgd kan worden. De hiervoor benodigde middelen (eigen personeel danwel inhuur) worden dan in de begroting 2024 opgenomen.
243	PVDA	Zijn de bedragen voor subsidieraming allemaal geormerkte gelden?	145	Deels geormerkte gelden. Deels incidentele subsidieaanvragen.

Bijlagen

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
137	CDA	Waarom heeft het college er niet voor gekozen de 'circa € 5 mln per jaar' te verwerken in de uitgaven en zodoende een reëler beeld te schetsen van het resultaat i.p.v. de nu gepresenteerde rooskleurige cijfers?	147	Het college heeft hiervoor gekozen, omdat zij de werkwijze hanteert dat er eerst een plan/besluit moet zijn voordat de financiële middelen worden toegekend in de begroting.
244	PVDA	Waarom is het grote verschil tussen begrote bedrag voor Wonen en Leven in begroting 2023 in vergelijking met 2022 te verklaren?	152	Dit wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de lagere baten voor afvalstoffenheffing en rioolheffing doordat de kwijtschelding niet langer wordt gedekt vanuit de opbrengsten uit deze heffingen.
107	D66	Onder 4010 Huisvesting Scholen: Klopt het dat de Steenvoorde school hier niet in is meegenomen? De tijdelijke locatie vergroten om nieuwbouw te verzorgen en tevens de nieuwbouw zelf?	155	Dit is een juiste constatering. Het krediet is in de tweede halfjaarrapportage 2022 opgehoogd met € 4.540.126 waardoor het niet in het investeringsplan is opgenomen.
127	CDA	Fietspaden: welke fietspaden precies? Op welke subsidie wil de gemeente een beroep doen? En welke acties bij uitblijven subsidie? En tot slot, welke planning is er voor deze activiteit?	160	Het betreft hier met name subsidie van MRDH voor verbetering van fietspaden. Subsidiewaardige projecten die nu voorbereid worden zijn onder andere: Sammersweg, Rembrandtkade, Lindelaan, Geestbrugweg, Laan van Beens/Jan Thijssenweg en onderdoorgang Hoornbrug. In de praktijk is er een grote kans op subsidie. Er is geen aanleiding dat dit komende jaren niet meer zo zou zijn. Indien de subsidie niet zou lukken, zal er aanvullende financiering moeten worden gezocht, of het project moet worden uitgesteld. De genoemde projecten zijn trouwens investeringsprojecten die maar voor een klein deel uit de post "fietspaden in asfalt" worden gerealiseerd. De post "fietspaden in asfalt" wordt met name gebruikt voor kleinere maatregelen (lokale verbeteringen, zoals verbetering fietsoversteek rotonde Schaapweg/S.W. Churchillaan), ook hier wordt subsidie voor aangevraagd.
118	BVR	Meekoppelkansen Het tweede fiets/ecoduct wordt helemaal nieuw gebouwd. Deze komt in plaats van het huidige viaduct op de plek waar de Van Rijnweg de A4 kruist. Dat viaduct moet vanwege de verbreding van de A4 gesloopt worden, het is niet breed genoeg voor een extra rijbaan op de A4. De fiets/ecoducten worden gebouwd tijdens de realisatie van het project A4-Haaglanden-N14 in de periode 2024 tot 2027Nergens staat vermelden dat de auto ook nog mag rijden of komt te rijden, graag toelichting Bij de ockenburger tientweg is er geen stoep gemaakt in het stuk waar men kan oversteken. De kleur van de stoep en de autoweg is exact dezelfde kleur. Dit creëert dagelijks gevaarlijke situaties voor kleine kinderen en ouderen. Aan de andere kant van het autoluwe stuk bij de beemdgrasstraat is wel een trottoir gemaakt waarin je duidelijker verschil ziet. Kan de wethouder op korte termijn eens gaan kijken en wellicht ook bij andere straten in Rijswijk buiten of er soortgelijke situaties zijn. En uiteraard komen met een oplossing komen voor deze straat (danwel meerdere straten) Des gewenst kan de fractie de wethouders foto's toesturen om duidelijk te laten zien wat we bedoelen met de doorloop in de autoweg.	161	Het oude viaduct wordt op termijn vervangen door een nieuw 'groen fietsviaduct/overkluizing' dat klopt. Voorafgaand daaraan, en nadat de Laan van Sion is geopend, wordt het oude viaduct Van Rijnweg op eenvoudige wijze tijdelijk ingericht om sluijperverkeer van auto's en vrachtwagens te weren en om fietsers en voetgangers een verkeersveilige(r) route te geven. Hiertoe verwijzen we naar Programma verkeer en vervoer. over over uw melding is al contact en wordt afhandeld comform afspraken.

215	RB	Welke wijken gaan in 2023 over op het nieuwe inzamelen? In hoeveel wijken moet de bovengrondse containers (tijdelijk) nog vervangen worden door ondergrondse containers? Wanneer wordt dit in welke wijk gerealiseerd?	161	Het komende jaar gaan we in diverse wijken aan de slag, zoals Presidentenbuurt, Bomenbuurt, de Strijp, te Werve, Ministerbuurt, Kleurenbuurt. In wijken waar nog een juridisch proces inzake aanwijzen ondergrondse containers loopt, moeten nog enkele containers bovengronds verblijven, bv Eijkelenburgh en in Rijswijk Buiten. Wanneer deze ondergronds kunnen is enerzijds afhankelijk van of men beroep aantekent of wanneer de aannemer deze kan inplannen.
129	CDA	Vervanging verkeersregelinstallaties, nieuwe slimme technische mogelijkheden om doorstroming te bevorderen...: doorstroming bevorderen voor welke verkeersdeelnemers? Auto's, fietsers, wandelaars? Welke uitgangspunten worden hierbij gebruikt?	163	Het vervangen van verkeersregelinstallaties voor slimme verkeersregelinstallaties komt ten gunste van de doorstroming voor alle verkeersdeelnemers (bij iedereen wordt de wachttijd efficiënter). Bij slimme verkeersregelinstallaties worden de uitgangspunten specifiek per kruispunt bepaald, waarbij we de beleidsdoelen van fietsers en voetgangers en prioriteit voor het openbaar vervoer meewegen. Het bedrijf Vialis zal ook de drie VRI's aan de Burg. Elsenlaan verbeteren om het verkeer op de kruispunten op de Limpergstraat, de Handelskade en de Churchillaan beter te laten doorstromen. De software op de kruisingen met de Diepenhorstlaan en De Bruyn Kopsstraat is inmiddels aangepast. Dit zal in de tweede helft van 2023 worden geevalueerd.
47	GL	"Het huidige wagenpark van Handhaving is verouderd. Bovendien zijn er inmiddels ca. 10 (en nog groeiende) handhavers bij gekomen zonder dat het wagenpark is uitgebreid. De verhoging van het tractiebudget is een raming inclusief infrastructuur (laadpalen) en was aangekondigd in de kadernota."Betekent bovenstaande tekst dat er alleen elektrische auto's aangeschaft worden?	166	Dat is wel de inzet. We hebben echter verschillende voertuigen met verschillende functies. Mogelijk is niet alles elektrisch verkrijgbaar. In dat geval moet afgeweken worden.